Адыгэ макъ

№ 49 (19563)

2010-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ГЪЭТХАПЭМ И 20

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИIЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Президентэу А.К. ТхьакIущынэм фэкIо

ЛЪЫТЭНЫГЪЭ ЗЫФЭСШIЫРЭ АСЛЪАН КЫТЭ ЫКЪОР!

Республикэу Татарстан и Президент IэнатIэ сыIукIыжьзэ, тызэгурыIоу Iоф зэрэзэдэтшIагъэм пае сызэрэпфэразэр уасIо сшIоигъу. Урысые Федерацием икъэралыгъо гъэпсын, тирегионхэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ ашIыным, зэдэпсэуныгъэ зэдыряIэным япхыгъэ IофыгъохэмкIэ тизэдэпсэуныгъэ сыдигъуи шIуагъэ къытыным тыпылъыгъ.

Лъытэныгъэшхо къызэрэпфэсшIырэр къыхэзгъэщызэ, псаунытъэ пытэ, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу, Урысые Федерацием ыкIи ащ щыпсэухэрэм апае уиIофшIэн гъэхъэгъакIэхэр щыпшIынэу пфэсэIо.

М.Ш. ШАЙМИЕВ.

<u>**Гъэтхапэм и 21-р — сатыум, унэгъо кIоцIымкIэ цIыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъум ыкIи псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым яIофышIэхэм я Маф**</u>

Адыгэ Республикэм сатыумкIэ, унэгъо кIоцIымкIэ цIыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъумкIэ ыкIи псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтымкIэ яIофышIэхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнэхьат епхыгъэ мэфэкIым фэшI тыгу къыддеIэу тышъуфэгушIо!

Сатыур, унэгъо кIоцIымкIэ цIыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъур ыкIи псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтыр — Адыгэ Республикэм щыпсэурэ нэбгырэ пэпчъ ищыкIэгъэ дэдэу щыт отраслэх. Нэбгырэ мин 30-м ехъумэ — Адыгеим Iоф зышIэн зылъэкIынэу исмэ языханэмэ непэ мыщ Iоф щашIэ. ЦIыфхэм фэIо-фашIэхэр нахьышIоу афэгъэцэкIэгъэным тегъэпсыхьагъэу, джырэ технологиехэр, IофшIэкIэ амалыкIэхэр къызфагъэфедэхэзэ, мыхэм зэпыу имыIэу яIофшIэн зэхащэ.

Республикэм товарэу къыщырагъэкIокIырэр нахьыбэ мэхъу зэпыт, блэкIыгъэ илъэс закъом сомэ миллиард 29-рэ зыосэ товар ащ къыщырагъэкIокIыгъ. Сатыум, унэгъо кIоцIымкIэ цIыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъухэм яматериальнэ-техническэ базэ нахьышIу мэхъу. Джырэ, дунэе шапхъэхэм адиштэрэ сатыу гупчэхэм, тучанхэм, цIыфхэм яфэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ предприятиехэм япчъагъэ хэхъо.

Республикэм ипсэупIэ-коммунальнэ хъызмэти зэхъокIыныгъэшIухэр щыхъугъэх. Мы аужырэ илъэситIум къыкIоцI ЖКХ-м гъэцэкIэжьынхэм апае сомэ миллион 620-рэ къыфатIупщыгъагъ, квадратнэ метрэ мин 900 зиинэгъэ унэ 458-рэ капитальнэу агъэцэкIэжьыгъ. Мы лъэныкъом джыри сомэ миллион 425-рэ хъурэ инвестициехэр мы илъэсым халъхьащтых.

Сатыум, унэгъо кIоцIымкIэ цIыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъухэм, унэ-коммунальнэ хъызмэтым яIофышIэхэм япшъэрылъхэр нахь дэгъоу агъэцэкIэнэу, нахь загъэчанынэу, ащ ишIуагъэкIэ мэхьанэшхо зиIэ социальнэ пшъэрылъхэр зэшIотхынэу, Адыгеим щыпсэухэрэм щыIэкIэ-псэукIэ амалэу яIэр нахьышIу хъунэу тэгугъэ.

Псаунығъэ пытэ шъуиIэнэу, гушIуагъо шъущымыкIэнэу, Адыгэ Республикэми, ти Хэгъэгоу Урысые Федерациеми апае шъуиIофшIэн гъэхъэгъакIэхэр щышъушIынэу тышъуфэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

Адыгэ Республикэм ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхьаматэ ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм и Конституцие ия 78-рэ статья иподпунктэу «р»-м диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Къэрэтэбэнэ Мыхьамод Анзаур ыкъор Адыгэ Республикэм ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу гъэнэфэгъэнэу.
2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 17, 2010-рэ илъэс
N 28

Президентым пшъэрылъхэр къыгъэнэфагъэх

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан тыгъуасэ ригъэблэгъагъ УФ-м и РОСТО ДОСААФ и Адыгэ шъолъыр къутамэ итхьаматэу агъэнэфэгъэ Барцо Тимур. Обществэм анахьэу ынаIэ зытыригъэтын фэе лъэныкъохэм, пшъэрылъэу зыфигъэуцужьыхэрэм бгъуитIур атегущыIагъ.

Ипшъэрылъхэр зыгъэцэкIэнэу бэмышIэу езыгъэжьэгъэ Т. Барцом республикэм ипащэ фэгушIуагъ ыкIи Iофыгъоу къэуцухэрэр зэшIохыгъэнхэмкIэ лъэшэу зэрэщыгугъырэр къыриIуагъ. УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым субъектхэм япащэхэм унашъоу къафишIыгъэм диштэу, РОСТО ДОСААФ-хэм яIофшIэн къэралыгъом икIэрыкIэу щызэхэщэжьыгъэн зэрэфаер ТхьакIущынэ Аслъан къыIуагъ. Ащ къыдыхэлъытагъэу дзэм къулыкъу щызыхьыщт специалистхэр гъэхьазырыгъэнхэр, организацием иматериальнэ-техническэ базэ хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэр, джащ фэдэу мыщ Iоф щызышIэрэ цIыфхэм ялэжьапкIэ игъом ятыгъэныр Iофыгъо шъхьаIэхэм ащыщхэу АР-м и Президент къыгъэнэфагъэх.

Зигугъу къэтшIыгъэ организацием джырэ уахътэм зэхъокIыныгъэу фэхъухэрэм нэужым гущыIэ зыштэгъэ Т.Барцор къэщыуцугъ. РОСТО ДОСААФ-р общественнэ-къэралыгъо организациеу гъэпсыжьыгъэн гухэлъ зэрэщыIэм ыкIи а лъэбэкъум шIуагъэу къытын ылъэкIыщтым ягугъу къышIыгъ. АР-м и Президент къыфигъэуцугъэ пшъэрылъхэр гъэцэкIэгъэным ишъыпкъэу Iоф зэрэдишIэщтыр, цыхьэу къыфашIыгъэр къыгъэшъыпкъэжьыным зэрэпылъыщтыр кIэухым ащ къыIуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А.Гусевым тырихыгъ.

Iоф зыдэшIэгъэн фаери макIэп

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зичэзыу планернэ зэхэсыгъоу иIагъэр АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат зэрищагъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, апэу республикэ бюджетыр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм къызэрэугъоигъэхэр тегущыIагъэх. АР-м финанс-хэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбый къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, илъэсэу къихьагъэм имэзищ (гъэтхапэм и 16-м ехъулIэу) республикэ бюджетым хьакъулахьэу къихьагъэр сомэ миллион 461,6-рэ мэхъу, ар планэу агъэнэфагъэм ипроцент 86-рэ фэдиз. Ау джыри гъэтхапэм имафэу къэнагъэхэм къакIоцI бюджетым къихьэрэ ахъщэр зэкIагъэхьажьын зэралъэкIыщтыр министрэм къыIуагъ. УФ-м и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ Адыгеим щызэхищэгъэ уплъэкIунхэм зэфэхьысыжьэу афэхъугъэхэм джыри зэ ащ къафигъэзэжьыгъ. Хэукъоныгъэ инхэр щымыIэх нахь мышIэми, Iоф зыдэпшIэн фэе лъэныкъохэу федеральнэ гупчэм къыгъэнэфагъэхэм министерствэхэм ыкIи ведомствэхэм япащэхэм анаIэ атырагъэтынэу къафигъэпытагъ.

Мыщ ыпэрэ зэхэсыгъом зытегущыIэгъэгъэхэ Iофыгъохэр гъэцэкIагъэ зэрэхъугъэм нэужым КъумпIыл Мурат къакIэупчIагъ. Министрэхэм ахэм афэгъэхьыгъэу къаIуагъэхэм зымыгъэрэзэрэ чIыпIэу къахэфагъэхэм Премьер-министрэр къащыуцугъ, гумэкIыгъоу щыIэхэр охътэ кIэкIым дагъэзыжьынхэу унашъо къафишIыгъ.

Джащ фэдэу, УФ-м и Президент къыгъэнэфэгъэ пшъэрылъхэр гъэцэкIэгъэнхэм пае непэ республикэм щызэшIуахырэ IофтхьабзэхэмKIэ, медицинэм, псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым, нэмыкI отраслэхэм хэхъоныгъэхэр ашIынхэм фэлэжьэрэ программэхэм шIуагъэ къатыным пае анахьэу унаIэ зытебгъэтын, гумэкIыгъоу къэуцухэрэр дэгъэзыжьыгъэным пае лъэбэкъоу шIыгъэн фаехэм зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр атегущыIагъэх.

Предпринимательствэ цIыкIумрэ гурытымрэ IэпыIэгъу афэхъугъэныр, Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм псэупIэхэр ягъэгъотыгъэныр, IофшIапIэ зымыIэхэм япчъагъэ нахь макIэ шIыгъэныр пшъэрылъ шъхьаIэхэм ащыщхэу Правительствэм ипащэ къыIуагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр нэмыкI Iофыгъохэми атегущыIагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашIыгъэх.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Республикэм законностымрэ правопорядкэмрэ щыгъэпытэгъэнхэм иIахьышхо зэрэхишIыхьэрэм, илъэсыбэ хъугъэу еIолIэнчъэу иIоф зэригъэцакIэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу **«Закон. Пшъэрылъ. ЦIыфыгъ»** зыфиIорэр къыфагъэшъошагъ **Лъэхъэтыкъо Аскэр Къэсэй ыкъом,** Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ иапэрэ гуадз — криминальнэ милицием ипащ.

ХъокІо Шумафэ ыкъо Мэрэтыкъо псаунығъэ пытэ иІэу, иунагъо, икъуаджэ, иреспубликэ хьалэлэу афэлажьэзэ илъэс 70-рэ мы мафэхэм зэрэхъугъэмкІэ тигуапэу тыфэгушІо!

Тикъоджэгъу лъапІэу Мэрэтыкъу! Лъэпкъ гупшысэр умыгъэкІуасэу, уикъуаджэ идахэ ябгъаІоу, уилъэпкъ бгъэинэу, уиунагъо хъярыр, насыпыр, псаунығъэр ащыпытэу уигъашІэ гъогу бэрэ утетынэу тыпфэлъаІо!

Къунчыкъохьаблэхэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэм яобществэу «Гугъэм» икомитет

ЯІофшІэн къыкІырагъэчыщтэп

Теуцожь район администрацием псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтымкІэ, псэолъэшІынымкІэ ыкІи архитектурэмкІэ игъэІорышІапІэ ипащэр ТхьалІ Аслъан. БлэкІыгъэ планернэ зэІукІэу щыІагъэм ащ къызэрэщиІуагъэмкІэ, илъэсэу къызтынэкІыгъэм псэолъэшІын ыкІи гъэцэкІэжьын ІофшІэн зэфэшъхьафхэу къуаджэхэм, къутырхэм ащызэшІуахыгъэхэм атырагъэкІодагъэр сомэ миллиони 165-рэ. Ар ыпэрэ илъэсхэм ялъытыгъэмэ, бэкІэ нахьыб. Ащ фэдиз мылъкур къыздикІыгъэми игугъу къышІыгъ — ар федеральнэ, республикэ ыкІи чІыпІэ бюджетхэм къарыкІыгъ.

Мыгъи псэолъэшІын-гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр зэпагъэущтхэп. Аскъэлэе гурыт еджапІэм кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэ къыщызэІуахыщт. Ащ мылъкоу пэІухьащтыр Адыгэ Республикэм и Парламент идепутатхэу районым щыхадзыгъэхэм ахъщэ лимитэу къафатІупщыгъэр ары.

Пэнэжьыкъуае игупчэ парк къызэрэшІыхьагъэм цІыфхэр зимыгъэрэзэжьхэрэр, ар тепльаджэ зыхъугъэр бэшІагъэ. Джы ари зэблахъунэу ары. Ащ дакІоу, лъыгъэчъэ зэошхоу щыІагъэм щыфэхыгъэ дзэкІолІхэм ащІэ-алъэкъуацІэхэр зытетхэгъэ саугъэтыри икІэрыкІэ шъыпкъэу агъэцэкІэжьыщт. ЫпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ ІофшІэнхэр ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 65-рэ зыщыхъурэ мафэм ехъулІэу аухынхэу ары. Мылъкоу атекІодэщтыр чІыпІэ бюджетым къытІупщыщт.

ПсэупІэ-коммунальнэ хъызмэтымкІи гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр лъагъэкІотэщтых. КъызэрэдалъытэрэмкІэ, Пэнэжьыкъуаерэ Лъэустэнхьаблэрэ адэт унэ 11-у фэтэрыбэу зэхэтхэри зэтырагъэпсыхьажьыщтых. Джащ фэдэу район гупчэу Пэнэжьыкъуае иурамхэу Пушкиным ыцІэ зыхьырэмрэ Комсомольскэмрэ зэрагъэцэкІэжьыщтхэм фэгъэхьыгъэ проект-сметэ документациери агъэхьазырыгъах.

Унэгъо ныбжьыкІэ 12-мэ зычІэсыщтхэ унэхэр арагъэщэфыныр е ахэм яшІынкІэ ІэпыІэгъу афэхъунхэр планхэм къыдалъытэ. Программэ зэфэшъхьафхэм яшІуагъэкІэ мы Іофыгъоу зигугъу къэтшІыгъэм сомэ миллионитфым къыщымыкІэу пэІуагъэхьащт. Ащ нэмыкІэу, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэхэм яунэгъуитфымэ япсэупІэхэр нахьышІу шІыгъэнхэм сомэ миллионищ фэдиз пэІуагъэхьанэу япланхэм ахагъэуцуагъ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Цlыфыбэмэ аlукlэщт

КІэлэцІыкІу журналэу «Жъогъобыным» мы илъэсымкІэ иапэрэ номер бэмышІэу къыдэкІыгъ. Ар кІэракІ, гъэшІэгъоны. Унагъохэм, еджапІэхэм, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм шІэхэу алъыІэсыщт.

ПІуныгъэ-гъэсэныгъэ мэхьанэ зиІэ журналым Іоф дашІэ редакторэу Пэнэшъу Сэфэр, пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарэу Дзыбэ Назрэт, художественнэ редакторэу Наталья Федоровам, нэмыкІхэми.

«Жъогъобыным» ишІын хэлажьэх еджэкІо цІыкІухэри, ахэм гукІэ апэблэгъэ журналистхэри, тхакІохэри, усакІохэри, шІэныгъэлэжьхэри. Чэщи, мафи сабыим ипІун дэлэжьэрэ ны-тыхэми журналыр янэплъэгъу ит. КъыдэкІыгъо пэпчъ нахь гъэшІэгъон журналыр хъуным пае мыхэм зэкІэми алъэкІырэр ашІэ.

«Жъогъобыным» иапэрэ номер щыІэныгъэм илъэныкъуабэхэм анэсы, дэтхэр зэфэшъхьафых. Гъатхэм имэкъэгъэІу бзыухэм афэгъэхьыгъэ нэкІубгъом ар къызэІуехы. Ащ къыкІэлъэкІох лъэпкъым ицІыф пэрытхэм — Андырхъое Хъусен къызыхъугъэр илъэс 90-рэ зэрэхъугъэм, апэрэ хэку пащэу Хьахъурэтэ Шыхьанчэрые афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр.

ТхакІохэм я Дунэе мафэ хагъэунэфыкІыныр къызыщежьагъэр къыщыІотагъ журналым, зэлъашІэрэ адыгэ тхакІохэм яусэ пычыгъохэри къыдэхьагъэх.

Художественнэ псалъэм адыгабзэм икъызэтенэнкІэ мэхьанэ ратэу кІэлэцІыкІухэм апае рассказ, пшысэ ыкІи баснэ зэфэшъхьафхэр къыхаутых. Адыгабзэм имэфэкІ мафи чІыпІэ щигъотыгъ мы къыдэкІыгъом. ЕджакІохэм бзэм фаІорэр, адыгабзэмкІэ езыгъэджэрэ кІэлэегъаджэхэм афэгъэхьыгъэ гущыІэ дахэхэр дэбгъотэщтых.

КІэлэцІыкІу ІэпэІасэхэми журналыр къатегущыІэ, спортыр зикІасэу, республикэм идахэ языгъэІорэ кІэлэ Ізтахъохэри ащыгъупшагъэхэп, узыгъэгупшысэрэ джэгукІэхэр, упчІэ гъэшІэгъонхэу джэуапым къежэхэрэм журналыр къизытхыкІэу, зикІасэу еджэхэрэр агъэзэщыщтхэп.

«Жъогъобыныр» гушІуагъуи, шІэныгъи нэбгырэ пэпчъ зыхигъотэрэ журнал, тиадыгабзэ тфэзыгъэдахэу, тфэзыухъумэрэ ІофшІагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

КЪЭБАРЫКІЭХЭР

Ягуфэбэныгъэ анагъэсы

Сэнэхьатхэр зыщызэрагъэгъотырэ зэфэшІыгъэ училищэу Мыекъуапэ дэтым щапІухэрэр щыІэныгъэм чІыпІэ щауфытыным фэгъэхьазырыгъэнхэм мыщ иІофышІэхэр дэлажьэх. НыбжьыкІэхэм яуахътэ шІуагъэ хэлъэу зэрагъэкІощтыми мэхьанэшхо щырат. Я 3-рэ илъэс хъугъэу изобразительнэ искусствэм икружок училищым щэлажьэ, ащ хэтхэм ащыщхэми узэрыгушхон плъэкІыщт гъэхъагъэхэр ашІых.

Училищым бэмышІэу щырагъэкІокІыгъ «Сердце отдаю детям!!!» зыфиІорэ Іофтхьабзэр. Хьакурынэхьаблэ дэт еджэпІэ-интернатымрэ Ново-Севастопольскэм щыІэ хэушъхьафыкІыгъэ еджэпІэ-интернатымрэ Мыекъопэ училищым щапІухэрэм къэгъэлъэгъонхэр ащызэхащагъэх. Ахэм якІэлэегъаджэхэу Адышэс Аслъанэ, Къулэ Геннадий ыкІи Гъогъо Руслъанэ программэр гъэшІэгъон зэрэхъущтым дэлэжьагъэх. Къэшъо зэфэшъхьафхэр, орэд ыкІи юмор зыхэлъ едзыгъохэр ныбжьыкІэхэм къагъэлъэгъуагъэх. Ащ нэмыкІэу, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим идэхагъэ къизыІотыкІырэ сурэтэу ежьхэм ашІыгъэр бысымхэм шІухьафтынэу аратыгъ. ЧІыпІэ къин ифэгъэ ныбжьыкІэхэмкІэ мыщ фэдэ зэІукІэхэм мэхьанэшхо яІ. ЯдунэеплъыкІэ псыхьэгъэным, щыІэныгъэм зэрэзэхтыр къагурыІоным ахэр фэІорышІэх. Проектэу «Сердце отдаю детям!!!» зыфиІорэм Іоф дэшІэгъэныр джыри лъагъэкІотэщт. ЗыныбжьхэкІотагъэхэр зыщаІыгъ Унэу Мыекъуапэ дэтым ыкІи гурыт еджапІэхэм ныбжьыкІэхэм концертхэр къащатыщт.

(Тикорр.).

Чэм пчъагъэм къыщэкІэ

Адыгеим мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ къытыхэрэм къызэрагъэлъагъорэмкІэ, илъэс зэкІэлъыкІохэм республикэм ит хъызмэтшІэпІэ инхэми, цІыкІухэми, унэе унэгъо хъызмэтшІапІэхэми чэмэу ахъурэ пчъагъэм къыщыкІэзэ къырэкІо. ГъэрекІо джырэ фэдэ уахътэм ехъулІэу республикэм пстэумкІи чэмэу щаІыгъыгъэр 27678-рэ хъущтыгъэмэ, непэ ехъулІэу а пчъагъэм шъхьэ мини 2-м ехъу къыщыкІагъ. Чэм пчъагъэм анахь къызщеІыхыгъэ районхэр: Теуцожьыр — 751-рэ, Шэуджэныр — 369-рэ, Мыекъуапэр — 392-рэ, Кощхьаблэр — 332-рэ, Тэхъутэмыкъуаер — 148-рэ.

ХъызмэтшІэпІэ зэфэшъхьафхэр пштэхэмэ, ІэхьэзэхэлЪ хъызмэтшІапІэхэм яІэгъэ чэм пчъагъэр — 284-кІэ, мэкъумэщышІэ-фермер хъызмэтшІапІэхэм ахъурэр 487-кІэ нахь макІэ хъугъэх. Чэм пчъагъэм анахьыбэ къызщыщыкІагъэхэр унэе унэгъо хъызмэтшІапІэхэр арых. Ахэм гъэрекІо джырэ фэдэ уахътэм ехъулІэу чэм 23939-рэ яІагъэмэ, ащ къыщыкІагъэр шъхьэ 1370-м нэсыгъ.

Щэу чэм телъытэу къахьыжьырэмкІэ районхэм янахьыбэр, гъэрекІорэ пчъагъэхэм ялъытыгъэмэ, ыпэкІэ лъыкІотагъэх. Мэкъу-мэщымкІэ Министерствэм къызэритыгъэмкІэ, непэ ехъулІэу чэщ-зымафэм чэм телъытэу районхэм щэу къащахьыжьырэр зыфэдиз килограмм пчъагъэр: Красногвардейскэр — 13,6-рэ, Тэхъутэмыкъуаер — 13, Кощхьаблэр — 12,4-рэ, Джаджэр — 11,1-рэ, Шэуджэныр — 10,6-рэ.

Мэкъумэщ Іэхьэзэхэлъ хъызмэтшІапІэхэм, гъэрекІорэм елъытыгъэмэ, пстэумкІи щэу къащахьыжьыгъэр мыгъэ тонн миным ехъукІэ нахь макІэ хъугъэ. ЗэкІ пІоми хъунэу районхэм ащызэхэщэгъэ мэкъумэщ хъызмэтшІапІэхэм щэу къахьыжьырэм къыщагъэкІагъ.

ЛІЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

ШАПХЪЭХЭМ АДИМЫШТЭХЭУ АГЪЭУНЭФЫГЪ

Шэуджэн районым и Прокуратурэ иІофышІэхэмрэ Роспотребнадзорым АР-мкІэ и ГъэІорышІапІэ испециалистхэмрэ зэхащэгъэ уплъэкІунхэм зигугъу къэтшІыгъэ районым ит кІэлэцІыкІу ІыгъыпІитІум ясанитарнэ-эпидемиологическэ зытет шапхъэхэм адимыштэхэу агъэунэфыгъ.

ГущыІэм пае, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм хэт унэхэм шапхъэу агъэуцугъэхэм къыдалъытэрэ температурэм нахь макІ арытыгъэр, ахэр къызэрагъэнэфырэми уигъэрэзэнэу щытэп.

КІэлэцІыкІу ІыгъыпІитІум япащэхэм административнэ пшъэдэкІыжь къапагъэтэджагъ, сомэ 500-м къыщегъэжьагъэу сомэ 1000-м нэс тазыр ателъхьэгъэныр ащ къыдыхэлъытагъ.

Муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым» иадминистрацие ипащэ хэукъоныгъэу къыхагъэщыгъэхэр дэгъэзыжьыгъэхэ зэрэхъурэм лъыплъэнэу тхыгъэ фагъэхьыгъ.

Шэуджэн районым и Прокуратур

СОМЭ МИЛЛИОНИ 4 АТЫГЪУГЪ

Гъэтхапэм и 1-м тикъэлэ шъхьаІэ дэт унэ горэм амыгъэунэфыгъэ бзэджашІэхэр къекІухи, ащ илъыгъэ сомэ миллиони 4-р ыкІи дышъэ сыхьатэу сомэ мин 25-рэ зыуасэр атыгъугъэх. Мы бзэджэшІагъэр зезыхьагъэу зэгуцафэхэрэ нэбгыритІу гъэтхапэм и 4-м правэухъумэкІо органхэм къаубытыгъ.

Мыекъопэ УВД-м иследственнэ гъэІорышІапІэ уголовнэ Іоф къызэІуихыгъ ыкІи джырэ лъэхъан ар зэхафы. Къаубытыгъэхэм сабый цІыкІухэр яІэх нахь мышІэми, ахэр шъхьафитэу хэтынхэм ифитыныгъэ ямыІэнэу судым унашъо ышІыгъ. Прокурорым къызэриІуагъэмкІэ, мы нэбгыритІум ащ ыпэкІи тыгъон бзэджэшІагъэхэр зэрахьагъэшь, ахэр обществэм хэщыгъэнхэр нахь тэрэз.

Къалэу Мыекъуапэ и Прокуратур

О уикIалэх мыхэр, Адыгеир!

ИНСПЕКТОРЭУ РИГЪЭЖЬЭГЪАГЪ, НЕПЭ — МИНИСТРЭМ ИГУАДЗ

Лъэхъэтыкъо Аскэр зысшIэрэр илъэс 15 хъугъэ, Теуцожь РОВД-м ипащэу къызагъэкIогъагъэм къыщыублагъ. Ар ПчыхьалIыкъуае дэс мэкъумэщ унагъом къихъухьагъ. Къуаджэм дэт гурыт еджапIэр къызеухым, колхозэу «Путь Ильича» зыфиIорэм комбайнерым иIэпыIэгъоу IофшIэныр щыригъэжьэгъагъ. Дзэ къулыкъум ыуж иеджэн зыпидзэжьыгъэр. Аскэр милицием иеджапIэу Астрахань дэтыр, СССР-м и МВД иапшъэрэ юридическэ еджапIэу Ростов-на-Дону щыIэр къыухыгъэх, социологие шIэныгъэхэмкIэ кандидат.

Юрист сэнэхьатэу зэригъэгъотыгъэмкIэ Мыекъопэ УВД-м иуголовнэ розыск иинспекторэу иIофшIэн ригъэжьагъ. Нэужым а отделым ипащэ игуадзэу агъэнэфагъ, Мыекъуапэ и УВД икриминальнэ милицие ипащэ игуадзэу, Теуцожь РОВД-м ипащэу Iоф ышIагъ. 2003-рэ илъэсым къыщыублагъэу Лъэхъэтыкъо Аскэр АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ игуадз.

Рихьыжьэгъэ Iофыр гъунэм нимыгъэсэу къызэтемыуцон шэнэу иIэм, иIофшIэн зэрэфэшъыпкъэм, теубытагъэу хэлъым, исэнэхьаткIэ шIэныгъэ куу зэрэIэкIэлъым яшIуагъэкIэ, ащ фэдэ лъэгапIэм ар нэсыгъ. Илъэс 27-у правэухъумэкIо органхэм защылажьэрэм къыкIоцI цIыфхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн, законыр икъоу агъэцэкIэным, хэбзэнчъэу мызекIонхэм иIахь мымакIэу хишIыхьагъ. Аскэр пэщэныгъэ адызэрихьэзэ Iоф хьылъабэ зэхэфыгъэ хъугъэ. ШIушIагъэу ащ иIэхэр къэралыгъо наградэхэмкIэ мызэу, мытIоу къыхагъэщыгъэх.

Уголовнэ розыскым иIофышIэ гупытагъэ хэлъын фаеу зэрэщытым имызакъоу, пкъынэ-лынэ псыхьагъи иIэн фае. Аскэр дзюдомкIэ мастер, футболыр, баскетболыр, волейболыр лъэшэу икIасэх, физическэу псыхьэгъэным ренэу пылъ. IофшIэныр шIу зэрилъэгъурэр, пшъэрылъэу зыфигъэуцужьырэм теубытагъэ, къаигъагъэ хэлъэу зэрекIуалIэрэр Тхьэм къыхилъхьэгъэ шэных. Ахэр щыIэныгъэ опытэу иIэм, IофшIэн къинэу зыфэгъэзагъэм захэхъожьыхэм, Аскэр цIыф Iушэу, лIыгъэ зыхэлъ, ыIорэр зыгъэцэкIэжьырэ хъулъфыгъэу ыкIи пащэу ашIыгъ. Ежь ыгукIэ зыфэщэгъэ IофшIэныр зэригъотыгъэу, къызэкIэмыкIоу ар ищыIэныгъэ гъогу щыпхырищын зэрилъэкIыгъэр гъэхэгъэ анахь ин. Аскэр шэн дэгъоу хэлъхэм ащыщ хъулъфыгъэ зэныбджэгъуныгъэр зэригъэлъапIэрэр. ЧIыпIэ къин сызщифагъэм ныбджэгъуныгъэу къыздызэрихьагъэр сэркIи, сиунагъокIи кIэгъэкъонышхо къытфэхъугъ.

Непэ Аскэр анахьэу гушхуагъэ къыхэзылъхьэхэрэр иныбджэгъухэр, ипшъашъэхэр, ипхъорэлъфхэр, ишъхьэгъус арых. Синыбджэгъу ыныбжь илъэс 50 зэрэхъурэм фэшI сыгу къыздеIэу сыфэгушIо! Псаунэу пытэ шъуиIэнэу, насыпрэ гушIуагъорэ шъуапэкIэ бэу къикIынэу ори, уиунагъуи сышъуфэлъаIо, Аскэр!

НЭХЭЕ Зэчэрый.
Теуцожь район судым итхьамат.

ПРОЕКТЫМ ИАПЭРЭ ЛЪЭБЭКЪУХЭР

Алкоголизмэм пэшIуекIогъэным ыкIи ар профилактикэ шIыгъэным епхыгъэ эксперимент Адыгеим икъэлэ шъхьаIэ игурыт еджапIэмэ ащыщ щырагъэжьагъ. Ащ кIэщакIо фэхъугъ Мыекъуапэ и Общественнэ совет. Iофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу апшъэрэ классхэм ащеджэрэ кIэлэеджакIохэр шIэныгъэлэжьхэм аIукIэщтых, собриологием ылъэныкъокIэ «Iэнэ хъураехэр», лекциехэр зэхащэщтых.

Общественнэ советым итхьаматэу Владимир Шустовым къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, проектэу зэхащагъэм иапэрэ уцугъо шэпхъэ инхэм адиштэу рагъэкIокIыгъ. Советым хэтхэр ыкIи Краснодар краим иобщественнэ организацие ипащэу, ныбжьыкIэхэм Iоф адэшIэгъэнымкIэ опытышхо зыIэкIэлъ Юрий Канатовыр собриологиемкIэ апэрэ лекциехэм къяджагъэх.

— Iофтхьабзэр зэрэзэхэщагъэр кIэлэеджакIохэм ашIогъэшIэгъоныгъ, ащ епхыгъэу упчIэ гъэнэфагъэхэри къатыгъэх. Зэфэхьысыжьэу фэхъухэрэм бгъу пстэури ыгъэразэмэ, проектыр тапэкIи лъыдгъэкIотэн гухэлъ тиI, — къыIуагъ В.Шустовым.

Зэфэхьысыжьхэм къызэрагъэлъагъорэмкIэ, «алкоголизм» зыфаIорэ узым ылъэныкъокIэ непэ Мыекъуапэ иIофхэм язытет нахьышIум фиузэнкIыгъ, ау ащ укъыщыуцу зэрэмыхъущтыр, профилактикэ Iофтхьабзэхэр гурыт еджапIэхэм ащызэхапщэзэ пшIын зэрэфаер зэхэщакIохэм къыхагъэщы. Ащ пае мыщ фэгъэзэгъэ ведомствэхэм ыкIи общественнэ организациехэм яIофшIэн нахь гъэлъэшыгъэным, ахэм зэпхыныгъэу яIэр гъэпытэгъэным дэлэжьэгъэныр пшъэрылъ шъхьаIэу Общественнэ советым зыфегъэуцужьы.

ТЩЫМЫГЪУПШЭНХЭМ ПАЕ

Урысыем ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Федеральнэ агентствэ иунашъокIэ Хэгъэгу зэошхом ТекIоныгъэр къызыщыдахыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъурэм ипэгъокIэу регион пэпчъ заом хэлэжьэгъэ ветеранхэм видеозэдэгущыIэгъухэр адашIых, аугъоирэ къэбархэр архивым халъхьанэу щыт. Ащ фэгъэхьыгъэу офицерхэм я Унэ Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ ветеранхэр бэмышIэу къырагъэблэгъагъэх.

АР-м ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Комитет зэхищэгъэ Iофтхьабзэм волонтерхэр хэлажьэх. Ветеранхэу Геннадий Смирновымрэ Петр Синюгинымрэ Адыгэ къэралыгъо университетым филологиемрэ культурэмрэкIэ ифакультет истудентхэу Тхьагъэлыдж Фатимэ аIукIагъ. Пшъэшъэ ныбжьыкIэр журналист сэнэхьатым феджэ, ащ ишъэфхэр къызэIэкIигъахьэмэ шIоигъу. Апэрэу зэдэгущыIэгъу зэришIырэм ыгъэгумэкIыщтыгъэми, ветеранхэм ягуапэу джэуапхэр къатыжьыгъэх. Заом имэхъэджагъэ, щыIэныгъэ гъогоу къакIугъэр къаIотагъ. БлэкIыгъэм ущигъэгъозэнэу видеоархивэу аугъоирэр игъо дэдэу ахэм алъытагъ. Джырэ ныбжьыкIэхэм гъэхъагъэхэр ашIынхэмкIэ амалэу яIэхэр тэрэзэу агъэфедэнхэу, Iэдэб ахэлъэу зекIонхэу ветеранхэр къяджагъэх.

ТекIоныгъэр къытфыдэзыхыгъэхэр тщымыгъупшэнхэм фэIорышIэрэ Iофтхьабзэр джыри республикэм ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм ащыкIощт, ветеранхэм зэдэгущыIэгъухэр адашIыщтых.

ДАУТЭ Анжел.

УНЭХЭР ЗЭТЫРАГЪЭПСЫХЬАЖЬЫЩТЫХ

Адыгэкъалэ дэт унэхэр илъэс 40-кIэ узэкIэIэбэжьымэ гуIэн IофкIэ зэрагъэпсыгъагъэхэр хэти ешIэ. ЗыкIэгуIэщтыгъэхэр Краснодар псыIыгъыпIэу агъэпсыгъэм псыр къырагъэлъэдэныр арыгъэ, ащ фэшI къоджэдэсхэр псынкIэ Iофэу къагъэкощыхэти, унэ ныкъошIхэм ачIагъэтIысхьэщтыгъэх.

Адыгэкъалэ ыныбжь илъэс 40 зэрэхъугъэр гъэрекIо хагъэунэфыкIыгъэми, а лъэхъаным гуIэн IофкIэ зычIагъэтIысхьэгъэхэ унэхэм щыкIэгъабзу яIагъэхэр непэ къызнэсыгъэм дагъэзыжьышъухэрэп. Шъыпкъэ, федеральнэ законэу «О фонде содействия реформированию ЖКХ» зыфиIорэм ишIуагъэкIэ а зигугъу къэтшIыгъэ унэхэм ягъэцэкIэжьынкIэ мы аужырэ илъэсхэм Iофыгъо дэхэкIаехэр къалэм щызэшIуахыгъэх.

— Ауми, джыри IофшIэнэу къэнагъэр макIэп, — еIо фэтэрыбэу зэхэт унэхэм якапитальнэ гъэцэкIэжьын фэгъэзэгъэ ООО-у «Управляющая компания «Жилкомсервис» зыфиIорэм иинженер шъхьаIэу ХъокIо Хъызырэ. — Ащ фэшI федеральнэ гупчэм къикIэу фэтэрыбэ хъурэ унэхэм ягъэцэкIэжьын пае тапэрэ илъэсхэм афэдэ къабзэу мыгъи яплIэнэрэ ахъщэ траншыр къытфэкIощт. Ар сомэ миллион 23-рэ мин 95-рэ мэхъу. Ащ ипроцентитф — сомэ миллионрэ мини 154-рэ унэхэм ачIэс цIыфхэм къатыщт.

Ащ фэшI «Жилкомсервисым» иIофышIэхэм ежьхэм къатефэрэ IофшIэнхэр зэшIуахыхэзэ, унэу капитальнэу агъэцэкIэжьыщтхэр къыхахыгъэх, ахэм IофшIэнэу арашIылIэщтхэр агъэнэфагъэх. Ахэм ащыщых унэхэм гъэмафи кIымафи псыр зэрарызыр, ащ фэшI унэ дэпкъыхэр зэрэбгъуатэхэрэр, зэрэзэщыкъохэрэр, аргъойхэр, нэмыкI хьэцIэ-пIацIэхэр зэращыхьорр щыгъэзыегъэныр. А зэпстэур хэгъэкIи, а чIыунэхэм яджэхашъохэм бетонхэр аракIэгъагъэпышъ, ахэр псынжъылъэ хъугъэх, инженернэ системэу ачIэтхэм ящыкIэгъэ IофшIэнхэр икъу фэдизэу япшIылIэнхэ плъэкIырэп.

Унэу агъэцэкIэжьыщтхэм ащыщых урамэу Хьахъуратэм ыцIэкIэ щытым тетхэу NN1-р, 3-р, 5-р, 7-р ыкIи 9-р. Джащ фэдэу урамэу Лениным ыцIэкIэ щытым тет унэхэу NN 22-р, 24-р, 34-р, урамэу Пролетарскэм тетэу N 13-р ыкIи къутырэу Псэкъупсэ иурамэу Железнодорожнэм тет унэу N 13-ри капитальнэу агъэцэкIэжьыщтых. Ахэм яинженернэ сетьхэр зыпкъ рагъэуцожьыщтых, ресурсэу агъэфедэхэрэр учет зышIыхэрэ приборхэр арагъэуцощтых. Ахэм анэмыкIэу унэу N 34-м ышъхьи агъэцэкIэжьыщт.

Джа ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ IофшIэнхэр къыдэзылъытэрэ проект-сметэ тхылъхэр агъэхьазырхи, республикэ программэм хэтэу Москва агъэхьыгъэх. Ахъщэр къызэратIупщэу IофшIэнхэм афежьэнхэм «Жилкомсервисым» илэжьакIохэр фэхьазырых.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ШЪОБЖХЭР АТЕЩАГЪЭХЭ ХЪУГЪЭ

Гъэтхапэм и 8-м къыщегъэжьагъэу и 14-м нэс Адыгэ Республикэм игъогухэм хъугъэшIэгъи 9 къатехъухьагъэу гъогу-патруль къулыкъум ыгъэунэфыгъ. ЗэфэхьысыжьхэмкIэ къызэрагъэлъагъорэмкIэ, нэбгырэ 14-м шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ.

Гъэтхапэм и 8-м поселкэу Тимирязевым дэжь къырычъэщтыгъэ автомобилэу ВАЗ-21061-м иводитель гъогу гурыкIоным ишапхъэхэр ыукъохи, ыпэкIэ къикIыщтыгъэ машинэ псынкIэм еутэкIыгъ. Мы хъугъэ-шIагъэм ыпкъ къикIыкIэ нэбгырищымэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ.

Гъэтхапэм и 9-м автомобиль гъогоу Инэм — Бжъэдыгъухьабл зыфиIорэм къырычъэщтыгъэ машинэу «Ниссаным» иводитель рулыр IэкIэкIи, автомобилэу ВАЗ-м еутэкIыгъ. ВодителитIум ыкIи зы пассажирым аварием шъобжхэр хахыгъэх.

Гъэтхапэм и 10-м поселкэу Каменномостскэм дэжь джыри зы хъугъэ-шIагъэ къыщыхъугъ. Автомобиль псынкIэм кIэрысыгъэ хъулъфыгъэм машинэр фэмыгъэIорышIэу игъогу дэчъэхи, зэпиригъэзагъ.

Гъэтхапэм и 13-м Мыекъопэ районым ит къутырэу Шевченкэм дэжь блэкIырэ гъогум къырычъэщтыгъэ автомобилыр гъогум тет шым еутэкIыгъ. Водителым къыгосыгъэ пассажирым шъобжхэр тещагъэхэ хъугъэ.

Республикэм игъогухэм къатехъухьэрэ хъугъэ-шIагъэхэм япчъагъэ нахь макIэ шIыгъэным пае водительхэми, лъэсрыкIохэми сакъыныгъэ къызыхагъэфэнэу, гъогурыкIоным ишапхъэхэр амыукъонхэу ГИБДД-м икъулыкъушIэхэр къяджэх.

Юбилейхэр

ИШIУШIАГЪЭ ЩЫIЭНЫГЪЭМ КЪЫЩЕТЭЖЬЫ

Урысые Федерацием изаслуженнэ, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт июбилей ехъулIэу гущыIэгъу тызыфэхъум, нэшIукIэ къытэплъи, шIушIагъэу иIэр сценэм къыщиIотагъэу къытиIуагъ.

— Театрэр синыбжьыкIэгъум къыщегъэжьагъэу сикIас. Сызэстудентым зы спектаклэ блэсымыгъэкIэу сеплъыщтыгъ, Адыгэ кIэлэегъэджэ училищым сычIэсы зэхъум орэд къэсIоныри сикIэсагъ. Сэнэхьатэу къыхэсхыгъэр сшIогъэшIэгъон зышIыгъэхэр искусствэм щылэжьэрэ цIыфхэр арых.

— Нэфсэт, режиссер макIэп Iоф зыдэпшIагъэр, спектаклэу узыхэлэжьагъэр.

— Лъэпкъ театрэм, Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыцIэ зыхьырэм, нэмыкIхэми ащагъэуцугъэ спектаклэхэм рольхэр къащысшIыгъэх. Анахьэу сщымыгъупшэжьыхэрэр классикэм хэхьэгъэ спектаклэхэр арых. Н. Гоголым и «Ревизор» техыгъэу Темыр Кавказым ирежиссер анахь цIэрыIомэ ащыщэу ХьакIэгъогъу Къэсэй ыгъэуцугъэ спектаклэм тиартистхэр ягуапэу хэлэжьагъэх. КIыкI Юрэ, Уджыхъу Марыет, фэшъхьаф артистхэми «Ревизорыр» шIукIэ агу илъ.

— Щытхъум ишъхьэр «ымыгъэуназэным», творчествэм хэхъоныгъэ щишIыным афэшI артистым сыда анахьэу ынаIэ зытыригъэтырэр?

— Нурбый, хэта щытхъум фэмыер? Ау нэшIошIыгъэ хэлъэу щытхъур бащэрэ пфаIо зыхъукIэ, ори уиIофшIэн пшIомыгъэшIэгъоныжь фэдэу уеплъэуи къыхэкIы. Ары шъхьае, сценэм мытхыгъэ хэбзэ уцугъэхэр зэриIэхэр тэ дэгъоу тэшIэба? Уисэнэхьат зэрэбгъэлъапIэрэр уиIофшIэн къыщыбгъэшъыпкъэжьыныр нахьышIу.

— А. Чеховым ипьесэу «Ивановым» техыгъэ спектаклэу Къ. ХьакIэгъогъум ыгъэуцугъэм узыхэлажьэм, зэлъашIэрэ артистэу Иннокентий Смоктуновскэм сэнаущыгъэ ин зыхэлъ артистэу узэрэщытыр игущыIэ къызэрэщыхигъэщыгъагъэр театроведхэм, театрэр зыгъэлъапIэрэмэ ащыгъупшэрэп.

— Иннокентий Смоктуновскэр ти Лъэпкъ театрэ къырагъэблагъи, Ивановым ироль къышIыгъагъ. Спектаклэм сэри сыхэлэжьэгъагъ. Артист цIэрыIом уготэу ролыр къэпшIызэ, уишIэныгъэ хэогъахъо. Адыгеим иартистхэу тиспектаклэхэм ащытлъэгъухэрэми гущыIэ фабэхэр гъэзетымкIэ ясIо сшIоигъу. ЛэжьапкIэу яIэщтыр зыфэдэр ашIэзэ сэнэхьатэу къыхахыгъэм зыфагъасэ. КъашIыщт ролым кIэхьопсых — ахъщэм кIэмыдэухэу.

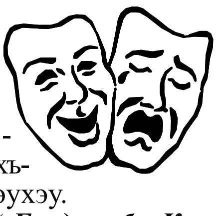

— Мамый Ерэджыбэ, Къуекъо Налбый, Мурэтэ Чэпай, нэмыкIхэми япьесэхэм атехыгъэ спектаклэхэм роль гъэшIэгъонхэр къащыпшIыгъэх. Уисэнэхьат сыда анахьэу узыфигъэсагъэр?

— Дунаир нэмыкI шъыпкъэу сигъэлъэгъугъ. ЦIыфышIухэм сахищагъ. Тхьаегъэпсэух ситворчествэ зыгъэлъапIэхэрэр. АР-м и Лъэпкъ театрэу сызыщылажьэрэм гъунэ имыIэу сыфэраз.

— Уинасып зыдэплъэгъужьызэ бэрэ ущыIэнэу пфэсэIо.

— Тхьауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **Жэнэ Нэфсэт.**

ИIофшIэгъумэ, зыгъэлъапIэрэмэ къаIуатэрэр

Янэ игушъэбагъэ хэлъ

— Зы унэ сыдисэу Айтэчыкъо Мыхьамодэ Москва сыщыдеджагъ, псэлъыхъо сыдакIоуи бэрэ къыхэкIыгъ, — къеIуатэ Урысыемрэ Къэбэртэе-Бэлъкъарымрэ язаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Мурэтэ Чэпай. — Жэнэ Нэфсэтрэ Айтэчыкъо Мыхьамодэрэ зэшъхьэгъусэ зэфэхъухэмэ, насыпышIоштхэу ятIоштыгъ.

— Абрек тIозэ Мыхьамодэ теджэщтыгъ, — игущыIэ лъегъэкIуатэ Ч. Муратэм. — ЦыхьэшIэгъу ныбджэгъур цIыф рэхьатыгъ. Жэнэ Нэфсэт псым ычIэгъ хъугъэ Едэпсыкъуае щыщ. Къуаджэм тызыдакIокIэ янэ дахэу къытпэгъокIыщтыгъ, цIыф шъабэу игукIэ щытыгъ. Нэфсэт шъэбагъэу хэлъыр янэ къыхихыгъ. Арэу щытми, Жэнэ Нэфсэт Iоф дэпшIэныр IэшIэхэп. Ригъэжьагъэр гъунэм нигъэсыныр шэн пытэ фэхъугъэшъ, теурыкIо-елъэкIонхэр екIухэрэп, диштэхэрэп. Лъэпкъ театрэм иартистхэм джары ар шIу зыкIалъэгъурэр.

Нэфсэтрэ Мыхьамодэрэ Лъэпкъ театрэр къагъэбаигъ, шъаорэ пшъашъэрэ зэдапIугъ.

Ымакъэ сщыгъупшэрэп

— Щысэ зытесхырэ орэдыIомэ сыдигъуи ащыщыгъ Жэнэ Нэфсэт, — игупшысэхэм ташегъэгъуазэ Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ. — Шъэожъ Розэ, Сэмэгу Гощнагъо, Жэнэ Нэфсэт адыгэу дунаим тетхэм шIукIэ ашIэх. УзыкIырыплъын плъэкIыщт цIыф уапэ ит зыхъукIэ, къыхэпхыгъэ гъогум нахь пытэу урэкIо.

Жэнэ Нэфсэт ымэкъэ жъынчыкIэ Адыгеим, шIулъэгъум афэгъэхьыгъэ орэдэу сицIыкIугъом къыIощтыгъэхэр непи стхьакIумэ икIыхэрэп. ИмэфэкI мафэ пае сыфэгушIо, псауныгъэ пытэ иIэу бэрэ къытхэтынэу сыфэлъаIо.

Р. ПЭРЭНЫКЪУ

ГУМ ИОРЭДЫIУ

Жэнэ Нэфсэт фэгъэхьыгъ

Хьяр чэфыгъор хизыбзэу
Умакъэ одыджын жъынчэу, —
Огум бзыу цIыкIоу щэхьарзэ,
ПсынэкIэчъыпсэу мэчъабзэ.

Тихэку ригъэшIуабз,
Адыгэ шIыкIэр уихабз,
Чэфыгъо мафэхэм уаIэты,
ОрэдкIэ а мафэхэр оIуатэ.

Шэн дахэм цIыфхэр хэбгъадэу
Шэн Iаер ябгъэудэжэгъоу,
Роль зэфэшъхьафхэр къэпшIыгъэх,
Щытхъуби къыуапэсыгъ.

ТыпфэгушIо, Нэфсэт, тыпфэгушIо,
УиIофыгъо къыпфихьыгъэ гъэхъагъэм
Хъупхъагъэр къыпфегъэшъуашэ,
Насыпыр шъуашэу къыпщелъэ.

ДУНАИР ЗЫГЪЭНЭФЫРЭМ ФЕГЪАДЭ

«Гум иорэдхэр». Джары зэреджагъэр Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ къыдигъэкIыгъэ дискым. Жэнэ Нэфсэт къыIорэ орэдхэр ащ тетхагъэх. ИскусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ колледжэу Тхьабысым Умарэ ыцIэ зыхьырэм дискым илъэтегъэуцо щыкIогъагъ.

Филологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу Мамый Руслъанэ, театроведэу Шъхьаплъэкъо Къэсэй, искусствэхэмкIэ колледжым икIэлэегъаджэхэм, нэмыкIхэми ягупшысэ зэфэпхысыжьмэ, орэдыр щыIэныгъэм зэрэфэлажьэрэр зыми хэкIокIэнэу щытэп.

«Дунаир зыгъэнэфырэр тыгъэ, дунаир зэзыгъафэрэр шIэныгъ», еIо адыгэ гущыIэжьым. Дискым тетхэгъэ орэдмэ уядэIузэ, щыIэныгъэм гукIэ ухэхьэ. «Ощ нахьи сынахь дах», «Псыхъо», «Пшъашъэм игупшыс», «Дахэ сидунай»... Орэд пэпчъ шъхьафэу «удэгущыIэ» пшIоигъо узышIырэр Жэнэ Нэфсэт искусствэм екIолIакIэу фишIырэр ары.

Композитормэ аусыгъэ орэдхэр зэхэдз ымышIэу къыIохэрэп, дискым тыритхэхэрэп. Орэдхэр гупшысэу ахэлъхэмкIэ зэпхыгъэх, дунаир зыгъэнэфырэ тыгъэм фэбгъадэхэ пшIоигъоу уядэIу.

«Зэгорэм угу сыкъэкIмэ», «Синасыпыр», «Укъэзгъотыжьыгъ» — а орэдхэм щыIэныгъэр, шIулъэгъу къабзэр, гур «агъэчэрэгъу», цIыфым дунаир зэрилъэгъурэ шIыкIэм ишъэфхэм уахащэ. ОрэдкIэ цIыфым епIон плъэкIыщтыр гущыIэкIэ зэхебгъэшIыкIын умылъэкIыщтэу Жэнэ Нэфсэт елъытэ. Джары орэдым псэ пытэу ащ зыкIиIорэр.

Гум иорэд хъугъэ музыкальнэ произведениехэр зы дискым зэрэтемыфэщтхэр къыдгурэIо. «Мэфэхьабл» зыфиIорэр Югославием къикIыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэм якъуаджэ фэгъэхьыгъ. Нэчэрэзыерэ Тэуехьаблэрэ яорэдхэм нэмыкIыIоу уядэIун фаеу охъу. Анахьэу Нэчэрэзые къызыкIыхэдгъэщырэр къуаджэм тхьамыкIагъоу пэкIэкIыгъэр орэдым иамалхэмкIэ къытлъигъэIэсыгъэшъ ары. Бэгъ Нурбыйрэ Гъонэжьыкъо Аскеррэ а орэдыр зэдауси, Жэнэ Нэфсэт ащ «тамэ» ритыгъ. Уикъуаджэ, уищыIэныгъэ щыщ илъэсхэр зыщыкIогъэ лъэныкъо гупсэм уинэплъэгъу фэогъазэ, Жэнэ Нэфсэт ымакъэ уедэIузэ псыхъохэр, мэз шъолъырхэр гырзыхэу къызыщыогъэхъу.

«Къэгъэзэжь», «Гухэлъ лъапI», «СишIулъэгъу». А орэдищыр дискым тетхагъэмэ кIэух афэхъугъ. «Къэгъэзэжьым» узедэIукIэ къыкIэлъыкIорэ орэдхэм щыIэныгъэм гушхокIэ ухащэжьы. Ары. Дахэ тидунай. Гухэлъ лъапIэхэри, шIулъэгъу дахи щыпшIыхэзэ опсэу, уичIыгурэ уиреспубликэрэ апае олажьэ. Уигупшысэхэр уиорэдкIэ къэпIон олъэкIмэ — ари насыпыгъ.

Уджыхъу Марыет, КIыкI Юрэ, Жэнэ Нэфсэт спектаклэм хэлажьэх.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

ЦIыфыр зыгъэдахэрэр иIофшIагъ

МэщфэшIу Хьазрэт бэрэ ыгу къэкIыжьы IофшIэныр пстэумэ апшъэу, ар щыIэныгъэ лъапсэу ятэу Мыхьамэт зэриIощтыгъэр. ИзэхэшIыкI икъу дэдэу къэмыкIуагъэу зыщэт лъэхъанми тым игущыIэмэ шъыпкъэныгъэшхо зэрахэлъым еджэнджэшыгъэп. Сыда пIомэ ар щыгъозагъ ятэ гъэшIэ гогушхоу къызэпичыгъэм къинир щынахьыбагъэми, сыдигъуи зэрэлэжьэкIо хьалэлэу къызэрэнэжьыщтыгъэм. Ары илъфыгъэхэми Iофыр шIу аригъэлъэгъуным ишъыпкъэу зыкIыпылъыгъэри.

Колхозыр къуаджэм зыщызэхащэм, апэу хэхьагъэмэ Хьазрэт ятэ-янэхэр ащыщыгъэх. А лъэхъаныр псынкIагъэп. Ау неущырэ мафэм щыIэкIэшIур къызэрафихьыщтым игугъапIэ хэтхэу къатефэрэр ашIэным пылъыгъэх. КIуачIэ къязытыщтыгъэри ары. Арышъ, бгъэшIэгъонэу щытыгъэп Мыхьамэт ибын IофшIэныр шIу ылъэгъоу зэрэщытыгъэр, ишъаоу Хьазрэт классиблыр къызеухым IофшIэныр зэрэригъэжьагъэр. Илъэс 14 нахь зымыныбжь кIалэмкIэ къиныгъэ колхоз IофшIэн хьылъэхэр зэшIохыгъэнхэр, ау нахьыжъхэм адыригъэштэным пылъыгъ.

Зэгорэм гъэзетым хэплъыхьэу щысызэ, ынэ къыпэшIофагъ комсомольцэ кIалэхэр Ростов хэкум ит шахтмэ ащыщ рагъэблагъэхэу итыгъэ мэкъэгъэIур. Бэрэ Хьазрэт емыгупшысэу ящэнэрэ мафэм иIалъмэкъ шIохэлъагъэу, къызщежэщтыгъэхэу къыщыхъугъэм нахь щыряжыкIагъэу ылъыти, зыригъэхыгъ. ЗэрэныбжьыкIэ дэдагъэм емылъытыгъэу бэкIэ ежь нахьыжъхэм ахэтэу ащ илъэс пчъагъэрэ забойщикэу Iоф ышIагъ. Шъыпкъэ, ежь игъусэгъэ пстэуми сэнэхьат къиныр икъу фэдизэу аIэ къырагъэхьанэу къадэхъугъэп, ащыщыбэхэми агъэзэжьынэу хъугъагъэ. Ау Хьазрэт нахь теубытагъэрэ щэIагъэрэ хэлъхэу къычIэкIыгъ. Ащ ишIуагъэкIэ, зыхэкIыгъэхэри къыгъэуцкIытэжьыгъэхэп, зыхэхьагъэхэри дэикIэ къызэригъэплъыгъэхэп.

Илъэсыбэ тешIэжьыгъ ащ къызигъэзэжьыгъэм. Ау бэрэ ынэгу къыкIэуцожьы къызщыхъугъэ чIыпIэм къызэрэсыжьэу, ащ нахь дахэ тыди щымыIэу, кIэрычыгъэу илъэс пчъагъэрэ зэрэпсэугъэм чIэнагъэ горэ ригъэшIыгъэм фэдэу, ылъэгъурэ пстэури шIодахэу зэрэщытыгъэр. Джары «зысэгъэпсэфы» ыIоу бэрэ щымысэу Октябрэ районымкIэ совхозэу N 15-м иящэнэрэ отделение, гъучIым ыIэ зэрэхэзагъэрэр къыдашIэти, гъукIэу зырагъэблагъэм псынкIэу зыкIыIухьагъэр. КъыхэкIыгъэ ащыгъум къезыIони: «Сэ нахь Iоф дэгъу, нахьыбэ къыщыбгъэхъэнэуи къыпфэзгъотыщт. Зыуж уихьагъэр лIыжъ сэнэхьат, о ар къыопэсыгъэп».

— ЗэкIэмэ аIорэм тетэу сэнэхьат къыхэпхын зыхъукIэ, енэгуягъо ащыгъум бащэ зэблэпхъун фаеу хъункIэ. Арышъ, ныбджэгъухэр, къыхэсхыгъэ сэнэхьатым сырыраз, сыщэIэфэ спсэ гъучIым епхыгъэщт, — джары къеушъыихэрэм джэуапэу Хьазрэт аритыжьыгъэр.

Хьазрэт а лъэхъаным къыгурыIогъахэу щытыгъ къинкIэ ебгъажьэмэ, етIанэ сыдырэ Iофи умыгъэщтэу зэрэзэшIопхыщтыр. Арышъ, къэзыгъэщтэн совхозым зэрэщемыутэкIыщтым ицыхьэ телъыгъ. Ащ къикIырэп IофшIэныр фэмыкIэным щыгугъыщтыгъэу. Ауштэу зэрэщымытыри охътэ кIэкIым ыушэтыгъагъэ. Сыда пIомэ сыд фэдэрэ мэкъумэщ Iэмэ-псымэу отделением иIагъэм щыщ къэкъутэмэ, пстэумэ апэу гъукIэр ары нэсыщтыгъэр. Ащ дакIоу лэжьакIохэу зиунагъокIэ зыгорэхэр зищыкIагъэу къеуалIэхэрэри ымыгъэразэхэу хъугъэп. КъыхэкIыщтыгъ тхьаумафи, мэфэкI мафи Iоф ышIэн фаеу хъоу. Ау тхьаусыхэу зыкIи къыхэкIыгъэп. Ежь Хьазрэт ыпэкIэ гъукIэ пчъагъэ хъызмэтшIапIэм зэблихъун фаеу зыкIэхъущтыгъэм зи шъэф хэлъыгъэп. Непэрэзымафэм машIом упэтэу Iоф пшIэныр щэчыгъошIугъэп. Илъэс зыхыбл ныIэп гъукIэ сэнэхьатым зэрэрылэжьэнэу хъугъэр, ау а уахътэм къыкIоцI зэригъэрэзагъэхэр, илэжькIагъэр непэ нэси агу къэкIыжьы Iоф дэзышIагъэхэм.

Нэужым, совхозым механизаторхэр ищыкIагъэхэ зэхъум, пащэхэр ельэIугъэх трактористэу зигъэсэнэу. Ащ зи лэжьэкIо хьалэлым пиIухьагъэп. Механизаторхэм якурсхэм защеджэм ыуж тракторым тетIысхьи, губгъо лэжьэкIуапIэм апэрэ мафэм къыщегъэжьагъэу ыгу етыгъэу къытефэрэр щишIэу ыублагъ, щытхъур зыщыфаIорэ илъэсхэри къызэкIэлъыкIуагъэх. Ежь зыщылэжьэрэ отделением имызакъоу, зэрэсовхозэу пштэми, анахь лэжьэкIо чанэу щалъытэрэмэ ахэмытэу зыкIи къыхэкIыщтыгъэп. Ар бгъэшIэгъонэу щытыгъэп, пстэуми ашIэщтыгъэ кIогъанэ имыIэу пшъэрылъэу фашIырэ щыIэмэ ренэу зэригъэцакIэрэр, ицIыфыгъэкIи, итеубытагъэкIи укъигъэуцкIытэжьынэу зэрэщымытыр.

ИлъэсипшIэ Хьазрэт отделением щылэжьагъэу натрыфлэжь звеным пащэ фэшIыгъэмэ анахь къекIущт механизаторхэр къыхахыхэ зэхъум, адрэмэ апэу ежьыр ары зыцIэ къыраIуагъэр. Ащ къыщыуцухи, звенакIэу нэбгыришI зыхэтыр ыIэ ралъхьэгъагъ. Зэришэнэу, Хьазрэт пшъэрылъыкIэу къыфагъэзагъэ хъугъэр зэрифэшъуашэу зэшIохыгъэным апэрэ мафэхэм къащегъэжьагъэу ыуж ехьэ. Ащ шIуагъэу хэлъым бэрэ зэригъажэхэрэп. Илъэс зытIукIэ звенэ зэгурыIожьым районымкIэ анахь гъэхъагъэхэр гъэ къэси ешIых. Бэрэ къыхэкIыщтыгъ нэмыкI колхозхэм ыкIи совхозхэм ялIыкIохэр звеным къакIохэу, ащ иIофшIакIэ зыфагъэнэIуасэу.

Джаущтэу лэжьэкIо сэнэхьатыр ыгъэлъапIэу илъэсыбэрэ Iоф ышIагъ. Уахътэ тешIэмэ гъучIыри мэпшъышъ мэкъутэ е къэуфэ, цIыфыми жъыгъо лъэхъаныр зэгорэм къыпэгъокIы. Хьазрэт ыныбжь зыхэкIуатэм, ипсауныгъи нахь къыкIич зэхъум зигъэпсэфынэу тIысыжьын ыIомии фитыныгъэ иIагъ, ау егъашIэм лажьэзэ къэзыхьыгъэм ыгукIэ ар къыштагъэп. Илъэс пчъагъэрэ зэрылэжьэгъэ гъукIэ сэнэхьатыр щыгъупшэн ылъэкIыгъэп, пенсием зэкIоми ащ бэрэ рылэжьагъ.

Хьазрэт исэнэхьат хэшIыкIышхо фыриIагъ. Ащ IэкIэкIыгъэ гъучIым краскэ щыфэжьи, егъашIэми пшIэнэп къэзышIыгъэр заводми гукIэ къызэрыкIоми. «ГъучIым псэ къыпегъакIэ» зыфаIорэм фэдагъ. Яти ышнахьыжъи къакIугъэ гъогум Хьазрэт тетыгъ. Ятэу Мыхьамэт къыгъэшIагъэм гъукIэу къыхьыгъ. Аужыпкъэм, иунагъокIэ кIыщ иIагъ. Хьазрэт ышнахьыжъэу Къасими илъэс 20 гъукIэу совхозэу «Путь Ильича» зыфиIорэм Iоф щишIагъ. Арышъ, а сэнэхьатыр унагъом щызэIэпахэу къырыкIуагъ.

МэщфэшIу Хьазрэт къуаджэу Хьалъэкъуае къыщыхъугъ, щеджагъ, щапIугъ. Джы иунагъокIэ зыщыпсэурэр къутырэу Чэтыукъор ары. КъасIо сшIоигъу бын дахи зэриIэр. Хьазрэт иIофшIэгъэм фэд ибын-унагъуи зэрипIугъэр. Илъфыгъэхэм, анахьыжъэу Аслъан, ащ къыкIэлъыкIоу Байзэт, япшъашъэу МэлэIичэт, апшъэрэ гъэсэныгъэ яI, чIыпIэ зэфэшъхьафхэм ащэлажьэх, унагъохэр ашIагъ. Унагъом ышъхьэ къыдежьэгъэ лъытэныгъэр зэрэбынэуи афашIы.

Арышъ, ифэшъуаш лэжьэкIо шIагъом щытхъоу фаIорэр. Тыгу къыддеIэу тыфэлъаIо Хьазрэт гъэшIэ кIыхьэрэ псауныгъэ пытэрэ иIэнхэу. Жъышъхьэ мафэ Алахьым ешI!

ХЪОДЭ Сэфэр.
IофшIэным иветеран.

Сурэтым итыр: **МэщфэшIу Хьазрэт ибын-унагъо хэс.**

НАРКОМАНИЕР

ПкIуачIэ зэхэлъмэ...

ТиныбжьыкIэхэр шIум, дэхагъэм афэпIугъэнхэм, ахэр наркоманием пыщагъэхэ мыхъунхэм, бзэджашIэхэу, тыгъуакIохэу, шъхьэубатэхэу, зышIэн зымышIэу гъогум тетхэм ахэмыхьанхэм афэгъэхьыгъэ цIыф зэхахьэ гъэшIэгъон Теуцожь районымкIэ къуаджэу Гъобэкъуае бэмышIэу щырекIокIыгъ. Ащ изэхэщэн IэщакIо фэхъугъэхэр район администрацием ныбжьыкIэ IофыгъохэмкIэ иотделрэ культурэмкIэ игъэIорышIапIэрэ япащэхэу Iэшъынэ Налбыйрэ НапцIэкъо Руслъанрэ. Ащ къоджэдэс нахьыжъхэм анэмыкIэу къырагъэблэгъагъэх Гъобэкъое гурыт еджапIэм иапшъэрэ классхэм ащеджэрэ кIэлэеджакIохэр, чIыпIэ псэупIэм хэхьэрэ къутырхэу Шевченкэм ыкIи Петровым къарыкIыгъэ нахьыжъхэри, ныбжьыкIэхэри.

— Илъэс къэс джырэ фэдэ лъэхъаным, — къытфеIуатэ район администрацием ныбжьыкIэ IофыгъохэмкIэ иотдел ипащэу Iэшъынэ Налбый, — етэгъэжьэшъ ныбжьыкIэхэр кIэпым пыщагъэхэ мыхъунхэм, ахэр бзэджашIэхэм ахэмыхьанхэм афэшI зэкIэ чIыпIэ псэупIэхэм график гъэнэфагъэм тетэу «Наркотикхэм тапэшIуекIо!» зыфиIорэ Iофыгъом фэгъэхьыгъэ зэIукIэхэр ащызэхэтщэх. ГъобэкъуаекIэ къедгъэжьагъ. Адырэ чIыпIэ койхэми ахэм афэдэ зэIукIэхэр ащырекIокIыщтых. А цIыф зэхахьэхэм шъхьэкIафэ зыфэтшIырэ тинахьыжъхэр, заом иветеранхэр, врачхэр, егъэджэн-пIуныгъэм иIофышIэхэр, прокуратурэм, милицием ялIыкIохэр ныбжьыкIэхэм ащыIутэгъакIэх, щадэтэгъэгущыIэх, щысэ зэфэшъхьафхэр къафахьызэ наркоманием тхьамыкIагъоу къыздихьырэр зыфэдэхэр ахэм къащыфаIуатэх.

ЗэIукIэм хэлэжьагъэхэм, ащ къыщыгущыIагъэхэм ащыщых Гъобэкъое чIыпIэ псэупIэм иIэшъхьэтетэу Теуцожь Бислъан, районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Блэгъожъ Налбый, Теуцожь ОВД-м ииинспектор шъхьаIэу ГъукIэлI Алимэ, районым культурэмкIэ игъэIорышIапIэ ипащэу НапцIэкъо Руслъан, къуаджэм инахьыжъхэм ясовет итхьаматэу Бэрэтэрэ Аскэр, ветеранхэм ясовет ипащэу ГъукIэлI Мухьдинэ, нэмыкIхэри.

Гъобэкъое еджапIэм ия 10-рэ класс иеджакIоу СтIашъу Маринэ ныбжьыкIэхэм ацIэкIэ къэгущыIагъ. Наркоманием пыщагъэ хъухэрэм ежь имызакъоу, ятэ-янэхэми, ыкъош-Iахьылхэми, илIакъуи, илъэпкъи тхьамыкIагъоу къафахьырэм фэгъэхьыгъэ усэм ар къеджагъ.

ЗэIукIэм хэлэжьагъэхэм зэдырагъаштэу «пый шъэфым» уизакъоу уебэнын, ащ ныбжьыкIэхэр щыуухъумэнхэ зэрэмылъэкIыщтыр къаIуагъ. ЗэкIэ зыч-зыпчэгъоу узэкъоуцонышъ, кIэлэегъаджэхэри, ны-тыхэри, нахьыжъхэри, нахьыкIэхэри, прокуратурэм, милицием яIофышIэхэри, муниципалитетхэм япащэхэри зы Iофыгъо шъхьаIэ — наркотикхэр ныбжьыкIэхэм къаIэкIэмыхьанхэм, ащ тхьамыкIагъоу къыздихьыхэрэм ащыухъумэгъэнхэм уфэбэнын, ащ фэшI ныбжьыкIэхэм языгъэпсэфыгъо уахътэ зэрифэшъуашэу, гъэшIэгъонэу зэхэщэгъэн, клубхэм, спорт учреждениехэм япчъэхэр ренэу Iухыгъэнхэ зэрэфаер хагъэунэфыкIыгъ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

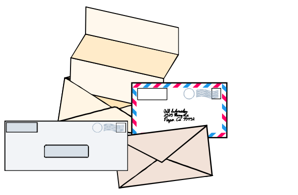

Редакцием къатхырэ письмэхэр

«АДЫГЭ МАКЪЭМ» ИКIЭТХЭН СИГЪЭШIЫГЪЭ ГУПШЫСЭР

БэмышIэу «Адыгэ макъэм» иредакцие щылэжьэрэ журналист горэм сыIукIэгъагъ. Гъэзетым адыгэхэм ащыщыбэ зэрэкIэмытхэрэмкIэ гукъэогупшысэу тиIэхэм тарыгущыIэзэ, ащ къыIуагъ: «СшIэрэп адыгэхэм къытэхъулIэпагъэр, ашъыу, зытлъытэжьыхэрэп нахь, шхэпIэ зэчIэхьэгъу тефэрэ ахъщэр тинидэлъфыбзэкIэ къыдэкIырэ гъэзет закъом пае дгъэкIодыныр зэтпэсыжьырэп».

Мыдэ, умышIэрэмэ, тэр-тэрэу тызэгоожьырэм фэд. АщкIэ анахь узщыгугъынэу щытхэми уазыIукIэкIэ, ацэ узырэм фэдэу, анэгухэр зэхъокIышъ, зырагъэзэкIы. Лъэпкъым пае ашIэрэ «Iофышхом», а «Iофыгъо цIыкIухэр» рагъэпшэнхэр ашъхьэ рапэсыжьырэп, — «Бзэр, гъэзетыр Iофа сэIо, мыдыкIэ тшIэн фаехэу нэмыкI «Iофыгъошхохэр» тпыщылъых, къытажэх...»

Ащ фэдэ еплъыкIэ-екIолIакIэхэм гупшысэ хьылъэхэр гум къырагъахьэх... СыкъышъоупчIы: тыадыгэжьба тэ?

Мы упчIэу къэзгъэуцугъэр зышIомытэрэзэу нэбгырэ пчъагъ, «адыгэ шъыпкъэхэу» ыбгъэ еожьыщтыр: «ары, тыадыг, тылъэпкъ, тыцIыф — ащ фэдэ упчIэ бгъэуцу хъуна?» зыIощтыр. Ау, гукъао нахь мышIэми, адыгэхэм тинепэрэ щыIэкIэ-псэукIэ зытетымкIэ, непэ фэдэу тыбзэ, тиадыгэ хабзэ лъэпкъым щыщыбэм къитымыдзэжьэу зэрэщытым фэдэу бэрэ ыкъудыиущтмэ, а ухьатэм ищынагъуи къытшъхьарыуцощт, къытшъхьарыуцогъахэу щымытмэ.

Дэгъоу тыщыгъуаз: лъэпкъыр лъэпкъ зышIырэр ибз, икультур, ишэн-хабзэхэр, итарихъ, ищыгъын-шъуаш, изекIокIэ-шIыкI. Ары, сыд фэдэрэ лъэпкъи ыбзэ Iумылъыжьмэ, ар лъэпкъыжьэп. Тэ, адыгэхэм, Тхьэм ишыкуркIэ, джырэкIэ тыбзэ тIулъ, лъэпкъэу тыкъызхэкIыгъэр, тишэн-зэхэтыкIэхэр тыгъэгупшагъэхэп. АмалэутиIэхэмкIи тыбзэ зыкъиIэтыным, нахь зиужьыным, уасэ фэтшIыным тыпылъ, тыфэбанэ. Ау лъэпкъыбзэм, къэралыгъабзэм чIыпIэу тищыIакIэ щиубытын фаем тылъыкIахьэрэп, бзэр икъукIэ дгъэфедэрэп. Ащ тинидэлъфыбзэ сымэджапIэ редзэ, аужым, гъэхъужьыгъое уз къыфихьын ылъэкIыщт.

Хэтрэ лъэпкъи ежь уасэ зыфимышIыжьымэ, къызхэкIыгъэ лъэпкъыр, илъэпкъыбзэ хъэтэпэмыхь ышIымэ, зыхэт обществэми, лъэпкъхэми уаси, лъытэныгъи къыфашIыщтэп. Сыдэу тхьамыкIагъуа Адыгэ Республикэу адыгабзэр зыщыкъэралыгъуабзэм адыгабзэкIэ къыдэкIырэ гъэзетхэмрэ («Адыгэ макъэр», «Гъуазэр») кIэлэцIыкIу журналэу «Жъогъобынымрэ» якIэтхэн хьылъэу (ар шъэбащэу къэсIуагъ) зэрэщырекIокIырэр.

Адыгэхэм адыгэ гупшысэ тиIэжьба, шъхьакIо, гукъао, лъытэныгъэ тхэлъыжьба, адыгэлъ тлъынтфэмэ арычъэжьырэба?! Сыда непэ ыбзи, къызыхэкIыгъэ лIакъори зымышIэжьырэ цIыфым (ар ежь «гъэсэныгъэшхо» зэриIэм репхы) тиобществэ нахь уасэ зыкIыщыратырэр, IэнатIэм илъэгапIэр зыкIыфагъэшъуашэрэр?

Зы лъэхъанэ горэм, я XX-рэ лIэшIэгъум ия 20 — 30-рэ илъэсхэр арын фае, уишъхьэгъусэ мыурысмэ IэнэтIэшхо къыуатыщтыгъэп, джыри, нахьыбэрэмкIэ, IэнатIэр нахь лъагэ зыщыхъурэр убзэ умышIэжьэу, ар къимыдзэжьэу, хъэтэпэмыхь пшIы зыхъукIэ ары. Ащ фэдэ еплъыкIэ-екIолIакIэм лъэпкъым, лъэпкъыбзэм утынышхо арехы, бзэм изгъэшIэн имыщыкIагъэ фэдэу ешIы.

Сыда къуаджэхэм, адыгабзэрыс районхэм, адыгэ пащэ зиIэхэм, адыгабзэм изгъэшIэнкIэ, адыгэ гъэзетхэм, журналхэм якъитхыкIынкIэ кIэщакIо хъунхэм ычIыпIэкIэ, ежьхэр пэрыохъу зыкIэхъухэрэр?! Тыдэ щыIа къоджэ интеллигенциер?!

Адыгэ унагъохэу «нахь зызылъытэжьхэу», «нахь гъэсагъэхэу» щытхэм унэгъо кIоцIым джы урысыбз зэращызэдэгущыIэхэрэр. Адыгабзэ зэзыгъашIэхэрэр «отсталэх», ежьхэр «современнэх»...

Е-о-ой, адыгэ цIыкIу, тымышIэзэ (е тшIэзэ) тызтес къутамэр пытэупкIыжьы!

Загъорэ сегупшысэу мэхъу: газым, электричествэм, псым ауасэ ттын зыхъукIэ (мазэ къэс) пчэдыжь нэмазым чэзыур тэубытышъ, «тызэрэукIхэзэ» ятэты, ахъщи къэтэгъоты. Ау, гукъаоми, илъэснэкъом гъэзетым тефэщт ахъщэм Iофыр зынэсэкIэ, ушъхьагъуишъэ тэшIы.

Е-о-ой, адыгэ цIыкIу! Лъэпкъ зэхашIэ тимыIэжьыхэм тыфэд. Илъэс 38-у кIэлэегъаджэу Iоф зысшIагъэм слъэгъугъэри, сызхэтыгъэри, сызхэлэжьагъэри бэ. Ау, сэ сишIошIыкIэ, а уахътэм къыкIоцI тыкъызэмыплъэкIэу, тымыщынэу, тамыгъэцIыкIоу адыгабзэм тырылэжьагъэу къэсшIэжьырэп. Салтыков-Щедрин и «Премудрый пескарь» хэт героим зэриIощтыгъэу, «Зыгорэ къэмыхъугъот» тымыIоу зы илъэс еджэгъу тынчэу едгъэжьагъэу къэсшIэжьырэп. СыдигъокIи, сыд фэдэрэ Iофыгъо зэхащагъэми, адыгабзэр (Адыгэ Республикэу ар зикъэралыгъуабзэм тисми) ауж зэкIэми тырагъэуцо: сыхьат пчъагъэм къыщыкIэнэу къызщежьэрэри адыгабзэр ары, аужым (ащ бэрэ гу лъыстагъ), адыгабзэр («а»-р алфавитымкIэ апэ итыми) предмет пстэуми ауж рагъэуцо. Ахэр зэкIэ Iофыгъо цIыкIухэу, уапымылъми хъунэу къэзыIощтыр бэ, ау, гущыIэжьым зэриIоу, «ЗэкIэри цIыкIум къыщежьэ».

ЗэкIэми, сыд фэдэрэ IофыгъокIи, ауж уит зэпыт зыхъукIэ, ащ уесэжьы (урагъэсэжьы), шъхьакIо, емыкIу ар умышIыжьэуи охъу.

Шъыпкъэ, тинепэрэ дунэе зэхэтхъуагъэ, уцIыф фэдэу, анахьэу уадыгэ шъыпкъэу, утетыныр псынкIагъоп. ЦIыфыгъэ шэнхэр, адыгэ хабзэхэр гъэцэкIэгъошIоп. Ау ащ къикIырэп лъэпкъым ынапэ ыхьожьыныр, ыбзэ щигъэзыеныр, икультурэ, ишэн-зэхэтыкIэ хабзэхэр щыгъупшэнхэр, илъэпкъ шъуашэ хинэныр.

КIуатэ къэс, гукъау нахь мышIэми, адыгэ пщынэм ымакъэ пчэгум икIыжьыным пэгъунэгъу тэхъу, адыгэ шъуашэу зэрэдунаеу тыкъызэрыщашIэжьырэр хэтынэжьыгъап пIоми ухэукъощтэп (адыгэ шъуашэр зезыхьэу, зыгъэфедэу щыIэжьхэр лъэпкъ къэшъокIо-орэдыIо ансамблэхэр арых).

Мы лъэпкъ Iофыгъохэу зигугъу къэсшIыгъэхэр зымыгъэцакIэхэрэри, зымыгъэфедэхэрэри, аужым, ащкIэ пэрыохъу хъухэрэри тэры, адыгэхэр ары.

Джыри зэ къыкIэсэгъэтхъы: зыкъэтымышIэжьэу, зыкъэтымыIэтыжьэу, уасэ зэфэтымышIыжьэу зыми уасэ лъэпкъым къыфишIыщтэп. ПIэ зэкIэдзагъэу унэгъо кIоцIым къыщегъэжьагъэу, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэми, ублэпIэ классхэми, еджэпIэ зэфэшъхьафхэми тызэдэмылажьэу, тызэдемыIэжьэу бзэми, адыгэ хабзэми, лъэпкъ зэхашIэми хахъо ашIыщтэп.

ТызэрэадыгэмкIэ лъэпкъ гушхуагъэр тыгумэ арытэшъумыгъэх, лъэпкъым ынапэ къэтэжъугъэухъум.

ОЖЪ Аскэрбый.

Улап.

Гъунэгъу хьалэлыгъэх

Гъобэкъуае анахь лIэкъошхохэм ащыщэу Iэшъынэ лIакъор щэпсэу. Iэшъынэхэм унэгъуацIэу Къэрнэкъохэр араIо. ЛIакъом ипащэу Къэрынэ лIы Iэм-лъэмышхоу, плIэIу шъуамбгъоу щытыгъ, псынкIэу зекIоныр ишэныгъ. Ащ иунагъо анахь зэтегъэпсыхьагъэхэм ащыщыгъ.

Къэрынэ къуищ иIагъ: ЩэIэбан, Иляс, Аюб. Зэшищыри, унагъо ашIи, зэхэкIыгъэхэу псэущтыгъэх. Илясрэ Аюбэрэ Пщыщэ Iушъо Iусыгъэх. ЩэIэбан хэпIэжъым къинэжьыгъ. Ар тэ къытпэблагъэу щысыгъ. Сэ дэгъоу къэсэшIэжьы ЩэIэбанэ иунагъо, ипшъашъэ нахьыжъэу Цуцэу игъонэмыс хъугъагъэр.

Мы зэшищыр лэжьэкIопсэокIуагъэх, пхъэшIэ IэпIэсагъэх, цIыфышIугъэх. Бэрэ зэкIыгъунхэу, зэдеIэжьхэзэ псэунхэу янасып къыхьыгъэп. 1918-рэ илъэсым Гъобэкъуае щыщхэу красноармейцэхэм аIэкIэмIодагъэхэм зэшхэу Илясрэ Аюбэрэ ахэфагъэх. Иляс къуитIу къыкIэныгъ — Абдулчэрыерэ Татунэрэ, пхъу дэхэ дэди иIагъ Хьаджысар ыцIэу. Хэгъэгу зэошхом хэкIодагъэх Аслъанбэчи, Абдулахьи, Татуни, Абдулчэрыи.

ЩэIэбанэ ишъхьэгъусагъ Орзэмыкъохэм апхъоу Щэуалэ, бзылъфыгъэ къопцIэ зэкIужьэу, рэхьатэу, шъхьэгъусэм дахэу къыдекIокIэу щытыгъ, зэдэIужьэу псэугъэх. ЩэIэбан ренэу къэбзэ-лъабзэу зэкIэупсыхьагъэу, лIы купэу зыхахьэрэр сэмэркъэукIэ ыгъатхэу щытыгъ, ынэгушхьэ шэплъхэм къаIуатэщтыгъ щыIэкIэ дахэ яунагъо зэрилъыр. ЩэIэбан гукIэгъу хэлъыгъ, унэгъо тхьамыкIэхэм, шъузабэхэм ынаIэ атыригъэтыщтыгъ, IэпыIэгъу афэхъущтыгъ. ЗэшъхьэгъусэхэрэкIэ унэгъо дахэ хъугъэхэу хэпIакIэм исыгъэх, кIэлих зэдапIугъ, ахэр зэкIэ ятэ фэдэхэу лэжьакIохэу, зафэхэу щытыгъэх.

ЩэIэбан хэпIэжъым къикIыжьы зэхъум хьаблэм хэсхэм лъэшэу агу къеуагъ, ельэIугъэх къызэтеуцонэу, ау щыIакIэр дэигъэ, хэтэщхо уимыIэу, колхозым къыуитырэ щымыIэу унагъор пIыгъын плъэкIыщтыгъэп. Ау щэIэрэ ЩэIэбанэ иунагъо тихьаблэ щыгъупшагъэп.

1947-рэ илъэсыр гъэблагъэ, цIыфхэр къинышхо хэтыгъэх. Заоми тичылэ щыщэу бэ хэкIодагъэр. Шъузабэхэм якIалэхэм арагъэшъхьэщтыр амыгъотэу хьэзаб ащэчыщтыгъэ. ЩэIэбанэ тигъунэгъу къутырхэр къыкIухьэзэ, натрыф щэлэ зытIущ фэдиз къыугъоити, дзыом илъэу къуаджэм къыхьыщтыгъ, зышхын зимыIэхэм афигощыщтыгъ. ГъэстынылIэхэ зимыIэхэм мэзым кIоти пхъэ къафищэщтыгъ, зичэу зэхэтэкъуагъэм фишIыхьажьыщтыгъ. Лъэшэу къыфэразэщтыгъэх шъузэбэ амалынчъэхэр.

ТихьаблэкIэ ЩэIэбан фэдэ цIыфышIухэу, хьалэлхэу, псэпашIэхэу дэсыгъэх Iэшъынэ Ибрахьим, Хьалэщтэ Ибрахьим, Теуцожь Хьатыу, Iэшъынэ Исмахьил, Ерэджыб, Хьатыу. Ахэм зэхэщакIоу, кIэщакIоу яIагъэр Къэрнэкъо ЩэIэбан. Райдор отделым мастерэу ар щылэжьагъ. Къунчыкъохьаблэрэ Гъобэкъуаерэ зэзыпхырэ гъогур къыхихыгъ, Къанлыгъэ лъэмыдж тыраригъэлъхьагъ, бэ нэмыкI шIушIагъэу иIэр. Гъобэкъуаерэ Шевченкэмрэ зэзыпхырэ гъогур ашIы зэхъум, гъогунапцэм Iут куандэхэр тыриупкIыхи, чъыгаехэр къыринэгъагъэх, «ины хъухэмэ, гъогунапцэр къагъэдэхэщт» ыIуи. ЗэриIогъагъэуи чъыгаехэр ины хъугъэх, гъогур гъэмафэм къагъэжъау, къагъэдахэ. ЦIыфхэм ащыгъупшэрэп лIы Iушым ишIушIагъэ, «ЩэIэбанэ ичъыгэр» аIо.

Зэшъхьэгъусэхэм къалэжьыгъ цIыфхэм яшъхьэкIафи, яшIулъэгъуи. ЩэIэбанэрэ Щэуалэрэ якIалэхэр адыгагъэ ахэлъэу апIугъэх. ЯкIалэу Аслъан пкъышIо, ятэ ЩэIэбан фэд. Унэгъо дахэ иI, кIэлицырэ пшъэшъищырэ ыпIугъ, зэкIэми Адыгэ къэралыгъо университетыр къаухыгъ, Iоф ашIэ. Ыкъохэу Хьамзэтрэ Заурэ милицием хэтых, цIыф дахэх, шэнышIох, цIыфхэм алъытэх. Аслъан Ленинным ыцIэ зыхьыщтыгъэ колхозым илъэсыбэрэ шоферэу щылэжьагъ, ищытхъу аригъэIуагъ. Аслъанрэ МэлэIичэтрэ кIэлэ быныр дахэу апIугъ, алэжьыгъ, сэнэхьатэу зэрагъэгъотыгъэм рэлажьэх. ЯкIалэу Сэфэррэ ащ ишъхьэгъусэрэ шъэуитфырэ зы пшъашъэрэ зэдапIугъ, ахэми унагъохэр ашIагъэх, сабыйхэр апIух. Къарнэкъо ЩэIэбанэ зыкIэхъопсыщтыгъэ гъогум тетхэу икIалэхэр мэпсэух, ядахэ арагъаIо. Колхоз правлениемрэ парткомымрэ щытхъу тхылъ макIэп ахэм къафагъэшъошагъэр.

Шъыпкъэ, лъэхъэнэ дэгъоп непэ тызщыпсэурэр, IофшIапIэхэр афикъурэп, лэжьапкIэр мэкIэ дэд, арэу щытми, ныдыхэм якIалэхэм япIункIэ загъэбэлэрэгъы хъущтэп. Ау зэдегъэштэныгъэ, зэдеIэжьыныгъэ тичылэгъухэм зэрахэмылъыр гукъаоу щыт, зифэшъуашэм щытхъухэу, мыхьун зышIэрэм фамыгъэгъоу псэухэрэп.

Сэ сшъхьэкIэ къэзгъэшIагъэр макIэп, къэслъэгъужьыгъэри бэ. Ащ дакIоу къасIомэ сшIоигъу: Гъобэкъуае Iофэу щысшIагъэм, къоджэдэсхэм къинэу афэслъэгъугъэм сырыкIэгъожьэу зыкIи къызэрэхэмыкIыгъэр. Илъэс 30-м ехъурэ Гъобэкъуае пэщэныгъэ щызесхьагъ, ащ фэдиз уахътэм цIыфхэм Iоф адэпшIэныр псынкIэгъуагъэп. Хэт сыд ыIуагъэми, мыкIодыжьынхэу, чылэр къагъэдахэу музеир, культурэм и Унэ, поликлиникэр, конторэр, спортзалыр, техническэ мастерскоир, парк дахэр тицIыфхэм афэлажьэх. Гъобэкъуае къоджэ зэтегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм итхэм ащыщ хъугъэ пIомэ ухэукъонэп. «Бэчыкъор зыщэтхъужьы» зыIонхэри къэхъущтых, ау арэп Iофыр зэрэщытыр, цIыфым иIофшIагъэ зэхэпшIыкIын, фэшъошэ уасэ ептын фае. Джары щыIэныгъэр зэрэгъэпсыгъэр.

Сэри, нахьыжъышIоу чылэм щыпсэугъэхэми тфэлъэкIыщтыр тшIагъэ. ТапэкIи тикъуаджэ нахь фэшIыгъэ, нахь кIэракIэ хъуным пае нэбгырэ пэпчъ ыкIуачIэ, иакъыл къахьыщтым шъхьарэмыс, лIэужыкIэу зыкъэзыIэтырэм цIыф шэн-хэбзэ дахэхэр хэлъынхэм, адыгэхэм дахэкIэ зигугъу ашIыжьырэ тятэжъхэм яIушыгъэ, ягукъэбзагъэ, ялIыгъэ щысэ афэхъоу лэжьэнхэм, псэунхэм анаIэ тырагъэтызэ кIэгъэкъон афэхъун фаех тидепутатхэр, къуаджэм ипащэхэр, еджэгъэ-гъэсагъэхэр.

Джары зыкIэхъопсыщтыгъэхэр Къэрнэкъо ЩэIэбани, ащ фэдэ лIы Iушхэу тицIыфхэм гъуазэу яIагъэхэри.

БЭРЭТЭРЭ Аскэр.

Гъобэкъуай.

ТИЛЪЭПКЪЭГЪУХЭР ЗЭХАХЬЭХ, ЗЭIОКIЭХ

(КъызыкIэлъыкIорэр гъэтхапэм и 11-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Титарихъ идышъэ нэкIубгъохэр

ЯтIонэрэ мафэм бысым къытфэхъугъэр Иорданием тилъэпкъэгъу нахьыжъэу исхэм ащыщэу Хъурмэ Хьэсан, ар тыдэкIи щыIэ адыгэхэм зэлъашIэ, игугъу дахэкIэ ашIы. Хьэсанэ имашинэкIэ китай ресторанэу урысые посольствэм пэмычыжьэу щытым тырищэлIагъ. Гупсэфэу тызэдэгущыIэнэу ащ амал щытиIагъ.

— Иорданием икъэлэ шъхьаIэ адыгэхэм зэрагъэпсыгъэр непэ къэзышIэжьырэр бэп, — Хъусейн икIалэу Алый шыу купышхо игъусэу Кавказым къакIуи адыгэ чIыгужъыр зызэрегъэлъэгъум ыуж Хашимитхэм адыгэ лъапсэ зэряIэм нахьыбэрэ тегущыIэхэ хъугъагъэ. А зекIом дэгъоу зыфагъэхьазырыгъагъ, Алыирэ иныбджэгъоу игъусэхэмрэ апае адыгэ цыехэр арагъэдыгъагъэх, къэбэртэеш лъэпкъ цIэрыIом щыщхэр зэрагъэгъотыгъагъэх. Шыухэм гъогуонэ кIыхьэ акIугъ, километрэ мин пчъагъэ къызэпачи, ахэр Адыгеим, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Къэбэртэе-Бэлъкъарым янепэрэ чIыналъэхэр къакIухьагъэх, тикъуаджэхэм адэхьагъэх, тицIыф шIагъохэм аIукIагъэх, тихэкухэм ядэхагъэ ыумэхъыгъэхэу хьакIэхэм агъэзэжьыгъ.

Амман, 2007-рэ илъэсым имэзэе маз. Адыгеим и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан, пачъыхьэм ыкъоу Алый, Къэбэртэе-Бэлъкъарым и Президентэу Къанэкъо Арсен.

къеIуатэ тибысым. — Я XIX-рэ лIэшIэгъум иятIонэрэ кIэлъэныкъо зекIолIхэу мыщ къихьэгъагъэхэр Амман «адыгэ чылэкIэ» еджэщтыгъэх. ГухэкI Амман апэрэ къэлэ тхьамэтиплIэу иIагъэр тилъэпкъэгъухэу зэрэщытыгъэхэр цIыфхэм янахьыбэ дэдэм зэрамышIэжьырэр. Адыгэхэм чIыгу Iахьышхохэр яIагъэх, мэкъумэщ хъызмэтшIапIэхэр зэхащэгъагъэх, дзэм къулыкъу щахьыщтыгъэ, политикэм, наукэм, культурэм IэнэтIэшхохэр щаIыгъыгъэх. Иорданиер шъхьафитэу щытынымкIэ адыгэхэм яшIогъэшхо къагъэкIуагъ.

БлэкIыгъэ лIэшIэгъум ия 20-рэ илъэсхэм англичанхэм КъокIыпIэ Благъэм чIынэлъэшхохэр щаIыгъыгъэх, а колониальнэ чIыгухэм эмират шъхьафэу къыхагъэкIыгъэм ТрансиорданиекIэ еджэгъагъэх. Иорданием апэрэ пачъыхьэу иIагъэр Абдалла Бен-Талал, ар чIыпIэ Хашимит династием щыщыгъ, илIакъокIэ пегъымбарэу Мухьамэд пэблагъэу ары къызэраIорэр.

Иорданием тетыгъор щиубытынымкIэ Абдалла Бен-Талал IэпыIэгъушIу адыгэхэр фэхъугъэх, зэп ахэм пачъыхьэ хъущтыр ыкIи ащ иунагъо иджэгъогъухэм зэращаухъумагъэр. Монархыр къэзыухъумэщт гвардиеу адыгэ фэшъхьаф зыхэмытыгъэр Абдалла илъэхъан зызэхащагъэр. Тилъэпкъэгъухэр пачъыхьэмрэ ащ иунагъорэ афэшъыпкъэхэу, цыхьэшIэгъухэу зэрэщытхэр Иорданием ипачъыхьэу Хъусейни ыушэтыгъ. Ащ илъэпкъэгъухэм, илIакъо щыщхэм осыет къафишIыжьыгъагъ щэрджэсхэм афэдэу цIыф шъыпкъэхэу загъэсэнэу, псэунхэу. Хашимитхэм лъытэныгъэшхо адыгэхэм къафашIы, тилъэпкъэгъухэм афэдэу ясабыйхэр апIух, агъасэх. Монархым илIакъорэ адыгэхэмрэ яшэн-хабзэхэмкIи, якультурэкIи зэпэблэгъэ дэдэ хъугъэх, пачъыхьэм иунагъо, илIакъо адыгэ лъапсэ иIэу алъытэ хъугъэ. 1998-рэ илъэсым пачъыхьэу Хъусейн идунай зехъожьым ыуж илъэс тешIагъэу хашимитэу ыкIи адыгэу зызылъытэжьырэ Алый дунаим тет адыгэхэм афэкIорэ Джэпсалъэ къышIыгъагъ.

«Зэгорэм сызIукIагъэхэм ащыщ адыгэ къысэупчIыгъагъ: «Сыда тэ ащ фэдизэу укъызкIытфэгумэкIырэр, IэпыIэгъу укъызкIытфэхъурэр? Тэ тылъэпкъ цIыкIу, тетыгъуи тиIэп, тэ тилъэпкъ нэмыкI лъэпкъышхохэм ахэкIокIэжьы — къыщеIо Алый и Джэпсалъэ. — «ЦIыфыр лэжьэн фае ащ шIухьафтынэу къыкIэкIощтым щымыгугъэу», — есIогъагъ сэ а адыгэм. Опсэуфэ а шIухьафтыныр къыпIукIэщтэп, дунаим узехыжьыкIэ ары къызыпIукIэщтыр, тащыщ нэбгырэ пэпчъ IофышIоу дунаим щызэрихьагъэм Алахьталэм фэшъошэ уасэ къыфишIыщт. Адыгэхэр — культурэшхо, тарихъышхо зиIэ ижъырэ лъэпкъ, ахэм дунаим Iофыгъо дэгъухэр щалэжьыгъэх, яшIогъэшхо къагъэкIуагъ. Арыми, непэ адыгэхэм язытет уехъопсэнэу щытэп, ыпкъ зыфэмыгъэIорышIэжьырэм фэд. Адыгэм къыгурэIо къыщышIырэр, ау кIуачIэ зыхигъотэжьырэп иIэпкъ-лъэпкъ зэригъэкIонэу. Арэу щытми, узыр зэхишIэрэп, Iэпкъ-лъэпкъэу зэкIэIулIагъэ хъугъэм узыр хэкIыжьыщт адыгэхэр къэущыжьынхэу зырагъажьэкIэ, ахэм яинагъэ, ялъэшыгъэ, язэкъотныгъэ епхыгъэу зэрэщытыр къызашIэкIэ. ЗызэкъомыуцохэкIэ ассимиляцием пэуцужьышъущтхэп, амал яIэщтэп дунэе культурэмрэ цивилизациемрэ яфэшъошэ Iахь халъхьанэу. Арышъ, адыгэ пстэум сяджэ ткIуачIэ зэкIэ зэхэдгъэхъонэу лъэпкъ ыкIи тарихъ зэдемыгъэштэныгъэхэр къызэтынэкIынхэм фэшI, блэкIыгъэм идесэхэр къызгурыдгъэIон, зэкIэ тызэгъусэу непэ Iоф тшIэн фае тикъэкIощтыр нахь дэгъуным пае. Тиакъыл къэдгъэущынышъ, тапэкIэ тылъыкIотэн фае уахътэм тыкъыщимынэным фэшI. Адыгэхэм тащыщ зы нэбгырэ горэми зэгорэми ыIощтэп сыд фэдэ цIыфэу дунаим тетыщтыгъа, е сыд фэдагъа, е хэт фэдэ хъущтыгъа. Зыфэдэ хъугъэм ыкIи зыфэдэ хъущтым рыгушхоу, къыдэхъугъэм кIэгушIужьэу ащ ыIощт...»

... Хъурмэ Хьэсанэ тхылъхэр ытхын фае. Иорданием щыпсэурэ адыгэхэм афэгъэхьыгъэу ащ ышIэрэр бэдэд. Ащ къэбарэу зэIуигъэкIагъэм фэдэ ыкIи фэдиз зиIэ дунаим тетэп. Нахьыжъым седэIушъ, сшъхьэ сыфэукIытэжьы: тилъэпкъ итарихъ щыщэу сыдэу мэкIэ дэда тшIэрэр!

— Къалэм хэхъоныгъэшхохэр ешIы, зеушъомбгъу, — игущыIэ лъегъэкIуатэ Хъурмэм, — къыхэкIыгъ уахътэ мы чIыпIэм щыпсэухэрэм адыгэхэр анахьыбэу, джы Iофым зызэблихъугъ, КъокIыпIэ Благъэм зэутэкIыныгъэу щыIагъэхэм ауж зышъхьэ къезыхьыжьэжьыгъэ цIыф бэдэдэм Иорданиер псэупIэ афэхъугъ.

Хьэсанэ къепчъы адыгэ цIэрыIохэу хэгъэгум лъытэныгъэшхо зыфашIэу исыгъэхэм ыкIи исхэм ацIэхэр. Ахэм ащыщых генералэу Хъутэтэ Джалал, Шырдум Тахьсин, Хэкужъ Хьарейтдин, Иорданием идзэ атташеу Урысыем щыIэгъэ Мамдухь Набас, пачъыхьэу Хъусейн иупчIэжьэгъугъэу Хьабжьэкъо Саид, общественнэ IофышIэу Къэрдэн Самир, Бандурэ Исмахьил, Джылэкъо Камал, Хьавжьэкъо Шаукет, шIэныгъэлэжьэу, къэралыгъо IофышIэшхоу Мамсыр Мухьамэд, Иорданием Щэрджэс шIушIэ обществэр щызэхэзыщагъэхэм ащыщэу Егъэн Мустафэ, Иорданием ипосольствэу Урысыем щыIагъэм культурэмкIэ иатташеу щытыгъэ Хьашим Талъэустэн, политикэу Шъхьалтыхъу Рухи, сенаторэу Шъобрыкъо Мунир, Иорданием идзэ иинспектор шъхьаIэу щытыгъэ Хьакъужъ Мансур, Иорданием ипачъыхьэ ищэрджэс гвардие иIэшъхьэтетэу Къэлэ Гъазий, кинорежиссерэу, тхакIоу Къандур Мухьадин, тхакIоу Азыкъо Мухьадин, шIэныгъэлэжь-антропологэу Шъхьэлэхъо Сэтэнай, ахэм анэмыкIхэри. Тилъэпкъэгъухэу охътэ зэфэшъхьафхэм Иордание къэралыгъом шъыпкъэныгъэ фыряIэу къулыкъу фэзышIагъэхэр бэ мэхъух.

Хъурмэ Хьэсанэ къапштэмэ — ар бизнесмен цIэрыIу. ИлъэсыбэкIэ узэкIэIэбэжьымэ, ащ «Iошъхьэмаф» (Эльбрус) зыфиIорэ фирмэу сатыум, инвестициехэм, мэкъу-мэщым апылъыр Амман щызэхищэгъагъ. Джыдэдэм а фирмэм итучанхэм хэгъэгум ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм уащаIокIэ. Хъурмэм зэпхыныгъэ пытэхэр Адыгеими дыриIэх, общественнэ Iофыгъохэм апылъ, чIыгужъым бэрэ къэкIо, общественнэ, политическэ, культурнэ Iофтхьабзэхэм чанэу ахэлажьэ.

Хьатх лIакъом щыщ шапсыгъэхэр

«Ахли» клубым къэшъокIо ансамблэу «Нэфым» репетициер щыригъэжьэным ыпэкIэ адыгэ мэкъамэу къыщыIугъэм тилъэпкъэгъухэм псынкIэу гу къылъатагъ, клубым къекIуалIэхэу рагъэжьагъ. КIэрмыт Мухьдинрэ ащ икъэшъокIо ныбжьыкIэхэмрэ шIуфэс сэлам арихы шIоигъоу апэу мыщ къэсыгъэхэм ахэтыгъ илъэс 67-рэ зыныбжь Хьатх Расим.

Фармацевтическэ бизнесым пылъ Хьатхыр Иорданием щыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм анахь зэлъашIэхэрэм, лъытэныгъэшхо зыфашIыхэрэм ащыщ, цIыф зэтегъэпсыхьагъ, щыIэныгъэр дэгъоу ешIэ, ышъхьэ уасэ фешIыжьы, ежьыми лъытэныгъэ къыфашIы.

Хьатх Расим Индием щеджагъ, джы зэрылэжьэрэ сэнэхьатым зыщыфигъэсагъ. Федэшхо къыкIакIоу иIофшIэн зэхещэ. — Шапсыгъэ лIакъоу Хьатхым щыщ унэгъуитф Амман щэпсэу, — къытфеIуатэ Расим, — хы ШIуцIэм кIэлъырыс Шапсыгъэр ары тилIакъо икъежьапIэр. Ащ щыпсэурэ сиIахьылхэр дэгъоу сэшIэх, ахэм бэрэ салъэкIо, лъэшэу сыгу рехьы курорт цIэрыIоу Шъачэ. Адыгэ Республикэми дэхэкIаеу сыщыгъуаз. Мыекъуапэ, чылагъохэм ащыщхэм бэрэ садэхьагъ, сащыхьэкIагъ. ТичIыгужъ дунэе джэнэт пIоным егъэлыегъэ гори хэлъэп.

Адыгэ хэхэсхэу Иорданием щыпсэухэрэм шъхьэкIэфэныгъэ ин фашIыщтыгъ Расим ышэу Иссами, ар щыIэжьэп. Пачъыхьэм ыкъоу Алый непэ иIофхэр зезыгъакIорэм иканцелярие иIэшъхьэтетыр Иссам ыкъоу Инал. Ари адыгэгу, адыгапс. Iофышхоу ышIэрэм нэмыкIэу, илъэпкъэгъу кIэлэ-гъуалэхэм адыгэ къэшъуакIэ арегъашIэ. «Сценэм, джэгум уакъыщышъоныр макIэ, — еIо ащ, — уизекIуакIэкIи, уищыIакIэкIи адыгэлI шъыпкъэу ущытыныр Iоф псынкIэп, ау ащ зыфэдгъэсэн фае».

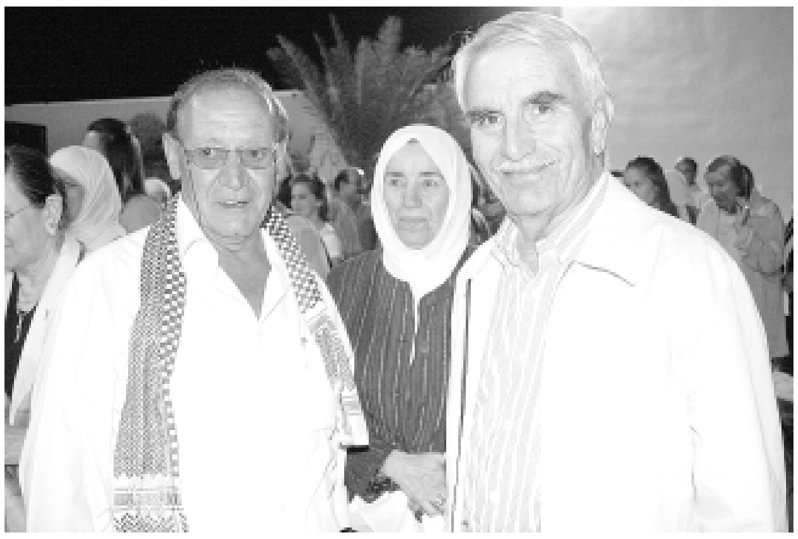

«Нэфым» концерт къызет нэуж къуаджэу Кфар-Камэ щыпсэурэ Нащэ Мыхьамэтрэ Иорданием щыпсэурэ адыгэ хэхэсхэм янахьыжъ гъэшIуагъэу Хъурмэ Хьэсанрэ зэдэгущыIэх.

«Адыгеим, Мыекъуапэ сафэзэщыгъ»...

ХьакIэщ пчъэIупэм Iутыгъэ автобусым кIэлэ ныбжьыкIэ горэ къихьагъ, «Нэфым» икъэшъокIо кIалэхэм къахаплъи, сэлам къарихыгъ. «СикIэлэегъэджагъэр, о сыкъэпшIэжьырэпын фае? — Мыекъуапэ сыщеджагъ сэ...» — упчIэр зыфэгъэхьыгъагъэр Иныхъу Инвер. КIалэр ащ зызэпеплъыхьэ нэуж ицыхьэ дэдэ темылъэу къыхэкуукIыгъ: «Ахьмэда сэIо!» Амман щыщ адыгэ кIалэу Шэфэкъуджэ Ахьмэд ынэгу гуфаплъэу зэрэкIаплъэу ар езыгъэджэгъэ Иныхъу Инвер къышIэжьыгъ. Инвер илъэс заулэрэ искусствэхэм я Мыекъопэ колледж щыригъэджагъэх. А колледжым ихореографическэ отделение Иорданием щыщ тилъэпкъэгъу кIалэр щеджагъ, Мыекъуапэ тIэкIурэ Ахьмэд дэсыгъ, адыгабзэр дэгъу дэдэу зэригъэшIагъэ, джащ фэдэуи урысыбзэм фэкъулаеу рыгущыIэ хъугъэ.

Амман щыпсэурэ Хьатх Расим.

— Амман къэзыбгыни Адыгеим къэкощыжьыгъэхэмкIэ тиунагъо ятIонэрэу щытыгъ, — къытиIуагъ Шэфэкъуджэ Ахьмэд. — ИлъэситIу зытешIэм, 2000-рэ илъэсым, сянэшыри, иунагъуи мыщ къэкIожьыгъэх. Сэ илъэсий сыныбжьыгъ ащыгъум, республикэ гимназием сычIэхьагъ. Ащ сыщеджэзэ, силэгъу кIэлэцIыкIухэр хореографическэ классэу къызэIуахыгъэм аштагъэхэу зызэхэсэхым, сэри ащ сыкIуагъ, саштагъ.

Гимназием ыуж Ахьмэд искусствэхэм я Мыекъопэ колледж къыухи, ансамблэ цIэрыIоу «Налмэсым» IофшIэныр щыригъэжьагъ, илъэсым ехъурэ Iоф щишIагъэу ансамблэу «Ислъамыем» рагъэблэгъагъ, ащи илъэситIу фэдизрэ къыщышъуагъ.

ИлъэсищыкIэ узэкIэIэбэжьымэ, Ахьмэд Амман ыгъэзэжьын фаеу хъугъагъэ. Джыдэдэм экскурсионнэ фирмэ цIэрыIоу «Европкар» зыфиIорэм гидэу щэлажьэ. Урысыем къикIырэ туристхэр Иорданием ичIыпIэ гъэшIэгъонхэм ащегъэгъуазэ. «Iоф дэгъу сызыпылъыр, урыщыIэни плъэкIыщт, ау сыгу телъэп, — еIо Ахьмэд, — сэ Адыгеир сыгу хэпкIагъ, ащ ныбджэгъубэ щысиIэ хъугъэ, ахэри сыгу къэкIых. Мыекъуапэ дэлъ щыIакIэри, ащ ицIыфхэри, IофшIэныри нахь къыщыспэблагъэ хъугъэх, лъэшэу сыфэзэщы, сыгу щыщ, спсэ щыщ ащ къыщысынагъэу къысщэхъу...»

НЫБЭ Андзор.

(Джыри къыкIэлъыкIощт).

Темыр Кавказым имузыкантхэм яззэнэкъокъу ипэгъокI

ЯшIэныгъи, япчъагъи хэхъо

Темыр Кавказым имузыкант цIыкIухэм я IX-рэ къэгъэлъэгъон-зэнэкъокъухэр гъэтхапэм и 22 — 26-м яIэщтых. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипащэу Шэуджэн Бэлэ Iофтхьабзэм къытедгъэгущыIэнэу зыIудгъэкIагъ.

— Илъэс 18 хъугъэу къэгъэлъэгъон-зэнэкъокъухэр Адыгеим щызэхэтэщэх, — еIо Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу Шэуджэн Бэлэ. — АР-м культурэмкIэ и Министерствэрэ Адыгеим культурэмрэ искусствэмрэкIэ иеджапIэхэм методикэмкIэ я Кабинетрэ ахэм кIэщакIо афэхъугъэх. ИлъэситIу къэс зэнэкъокъухэр зэхэтэщэх.

— Хэлэжьэщтхэр къызэрэхэшъухыгъэхэр къытаIоба.

— Шъолъырэу зыщыпсэухэрэм зэнэкъокъухэр пэшIорыгъэшъэу ащыкIуагъэх. ЯшIэныгъэкIэ къахэщыгъэхэр арых Мыекъуапэ щызэнэкъокъущтхэр.

— Нэбгырэ тхьапша хэлэжьэщтыр?

— КIэлэеджэкIуи 100-м къехъу зэнэкъокъущт. БлэкIыгъэ илъэсхэм ябгъапшэмэ, хэлажьэ зышIоигъор нахьыб. Илъэси 10 — 16 зыныбжьыхэр куп зэфэшъхьафмэ ахэтыщтых, музыкэмкIэ яшIэныгъэ къагъэлъэгъощт.

— Музыкальнэ Iэмэ-псымэхэу кIэлэеджакIохэр зэрызэнэкъокъущтхэр гъэзетеджэхэм ашIогъэшIэгъон.

— ФортепианэмкIэ, скрипкэмкIэ, виолончелымкIэ, нэмыкIхэмкIи къэгъэлъэгъон-зэнэкъокъухэм кIэлэеджакIохэр ахэлэжьэщтых.

— Къэгъэлъэгъон-зэнэкъокъухэр гъэшIэгъонэу Мыекъуапэ щыкIощтхэу огугъа?

— Краснодар ыкIи Ставрополь крайхэм, Ростов, Астрахань, нэмыкI хэкухэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къалмыкъым, фэшъхьаф шъолъырхэм къарыкIыщтых. Темыр Осетием икIэлэеджакIохэр блэкIыгъэ зэнэкъокъухэм ахэлэжьагъэхэп. Мы илъэсым зэхэтщэрэ зэIукIэгъухэм щытхъуцIэхэр къащыдахы ашIоигъоу Осетием икIэлэеджакIохэр Мыекъуапэ къызэрэкIощтхэр тигуапэ. Абхъазым щыщхэри тиреспубликэ ихьэкIэщтых.

— Музыкант ныбжьыкIэхэм яшIэныгъэ зыуплъэкIурэр, уасэ афэзышIырэр хэта?

— Жюрим хэтхэр музыкант цIэрыIох. Москва, Ростов-на-Дону, Краснодар, нэмыкIхэми къарыкIыгъэхэр арых уасэ афэзышIырэ купхэм япащэхэр. Ростов къэралыгъо консерваториеу С. Рахманиновым ыцIэ зыхьырэм икафедрэ ипащэу, профессорэу С. Дайч къэгъэлъэгъон-зэнэкъокъухэм яжюри пэщэныгъэ дызэрихьащт.

— ПианинэмкIэ, нэмыкI музыкальнэ Iэмэ-псымэхэмкIэ къырагъэIощт произведениехэр кIэлэеджакIохэр ара къыхэзыхырэр?

— ЗэхэщакIохэм къыдалъытэрэ лъэныкъохэр ары укъызыкIэупчIэрэр. Дунаим щыцIэрыIо композиторхэм, Темыр Кавказым икомпозитормэ аусыгъэ мэкъамэхэр кIэлэеджакIохэм къырагъэIон фае. Ащ нэмыкIэу, Адыгеим икомпозиторхэм япроизведениехэри зэнэкъокъум щызэхэтхыщтых. Нэхэе Аслъан, КIыкI Хьисэ, Гъот Аслъан, фэшъхьаф композиторхэм япроизведениехэр кIэлэеджакIохэм ярепертуар зэрэхагъэуцон фаер бэшIагъэу ашIэ. Тэри ащ тыкъыпкъырыкIызэ, тилъэпкъ имузыкальнэ искусствэ пропагандэ зэрэтшIыщтым тыпылъ.

— Экономикэр къызыщеIыхырэ уахътэм, дунэе кризисым зызщиушъомбгъугъэ лъэхъаным музыкэмкIэ зэнэкъокъухэр зэхэшъущэнхэр къышъохьылъэкIырэба?

— Тызыпылъ Iофыр лъыдгъэкIотэным фэшI гъэшIэгъонэу, шIуагъэ къытэу ар зэхэтэщэ. КIэлэеджакIохэр ебгъэзыхэзэ музыкэм фебгъэджэнхэ плъэкIыщтми сэ сшIэрэп. Музыкальнэ искусствэм пIуныгъэ мэхьанэу иIэр пащэмэ къагурэIо, кIэлэеджакIохэми агу етыгъэу Iоф зыдашIэжьы.

— Непэ зэнэкъокъурэ ныбжьыкIэхэм неущ музыкант дэгъухэр къахэкIыщтэу шъогугъа?

— ЗэкIэри музыкант цIэрыIо зэрэмыхъущтыр тэшIэ. Ар къыдэтлъытэзэ, кIэлэеджакIохэр музыкальнэ искусствэм хэтэщэх. Непэ едгъаджэрэмэ тагъэгугъэ. Музыкэм лъэпкъхэр зэфещэх, зэкъошныгъэр егъэпытэ.

— Сыдигъуа зэнэкъокъур зежъугъэжьэщтыр?

— ИскусствэмкIэ Адыгэ республикэ колледжым гъэтхапэм и 22-м сыхьатыр 16-м щаублэщт. Музыкэр зикIасэхэр къетэгъэблагъэх.

— ШъуиIофхэр дэгъоу лъыкIотэнхэу, гъэхъагъэу шъушIыхэрэм гушIуагъо къышъуфахьынэу шъуфэтэIо.

— Тхьауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **АР-м культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу Шэуджэн Бэл.**

АР-м культурэмкIэ и Мафэхэм афэгъэхьыгъ

«Налмэсым» къежэх

Успенскэ районымрэ Ермэлхьаблэрэ Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Мафэхэр гъэтхапэм и 22 — 26-м ащыкIощтых. Зэхахьэхэм ахэлэжьэнхэу тиансамблэ цIэрыIохэми загъэхьазыры.

— Тигуапэу Адыгеим культурэмкIэ и Мафэхэм тахэлэжьэщт, — къытиIуагъ АР-м и Къэралыгъо академическэ къэшъокIо ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу, АР-м инароднэ артистэу Къулэ Мыхьамэт. — Шъхьащэфыжь культурэмкIэ и Унэ къызызэIуахыжьым, концертэу къыщыттыгъагъэр къытэплъыгъэмэ ашIогъэшIэгъоныгъ. Ащ ыуж зэпхыныгъэу тиIэхэр нахь пытагъэх, тызырагъэблагъэм къашъоу къэтшIыгъэхэмкIэ, оркестрэм къыригъэIогъэ орэдхэмкIэ дгъэгушIуагъэх.

Успенскэ районым имызакъоу, хы ШIуцIэ Iушъом щыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адэжьи кIонхэу тиансамблэхэм загъэхьазыры. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ ригъэжьэгъэ Iофыр зэрэлъыкIуатэрэм тигъэзетеджэхэр щыдгъэгъозэщтых.

Сурэтым итыр: **«Налмэсыр» къэшъо.**

Атлетикэ онтэгъур

Батырым тегъэгушIо

Адыгеим ибатыр ныбжьыкIэхэм ащыщ Мыекъуапэ ия 7-рэ гурыт еджапIэ икIэлэеджакIоу Кобэщыч Аслъан. Атлетикэ онтэгъумкIэ АР-м изэнэкъокъухэм апэрэ чIыпIэхэр къащыдехы, лъэпкъ шэн-хабзэхэр зэрихьэхэзэ илэгъумэ щысэ афэхъу.

Дзэгъэщтэ Хьаджэбый, Пщыкъэнэ Аслъан, нэмыкIхэми афэгъэхьыгъэ зэIукIэгъухэу Кощхьаблэ, Улапэ, Мыекъуапэ ащыкIохэрэм Кобэщыч Аслъан ахэлажьэу тэлъэгъу. ЫIэпшъэ цIыкIухэмкIэ щылычым зэребэнырэр тшIогъэшIэгъонэу тылъэплъэ.

— Дэгъоу еджэ, илэгъухэр зылъещэх, спортыр икIас, — еIо ащ итренерэу, СССР-м спортымкIэ имастерэу Уджыхъу Мэдинэ.

— «КIочэ гъэтIылъыгъэ иI» зыфаIорэмэ ащыщэп. ИгуетыныгъэкIэ спортым гъэхъагъэхэр щешIых.

А. Кобэщычым ыкIуачIэ хегъахъо, атлетикэ онтэгъур шIогъэшIэгъон. ПкIантIэ къызэрехырэм фэшI тхьаусыхэу плъэгъунэп. Тутын ешъохэрэм, кIэпым «ныбджэгъуныгъэ» дэзышIырэмэ ягъогогъоп. Адыгэ Республикэм, Мыекъуапэ пчъагъэрэ ячемпион хъугъэ. Соколовым фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъоу Краснодар щыкIуагъэми хагъэунэфыкIырэ чIыпIэр къыщыдихыгъ.

Сурэтым итыр: **АР-м ичемпионэу Кобэщыч Аслъан.**

НэкIубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр ***ЕМТIЫЛЪ Нурбый.***

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаIэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкIэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкIыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажьэхэрэмрэ яеплъыкIэ зэтемыфэн ылъэкIыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкIи къэзытхыгъэхэм аIэкIэдгъэхьажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр
6411
Индексхэр
52161
52162
Зак. 742

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00